www.svoboda-news.com

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
("LIBERTY").
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
всі листи, мані-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY").
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 26-го лютого 1916. Ч. 25. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, February 26, 1916. No. 25.

НІМЦІ ПЯТЬ МИЛЬ ВІД ВЕРДЕН.

Французи стратили поверх 3.000 в полонених.

Російській думі не ворожать великих успіхів.

НЕЗАДОВОЛЕНЄ СЕНАТОРІВ І ПОСЛІВ З ПОЛІТИКИ ВІЛСОНА.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

НІМЦІ НАСТУПАЮТЬ НА ВЕРДЕН. — ПОВЕРХ 3.000 ПОЛОНЕНИХ ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛІН, 23. лютого. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На північ і на захід від Верден наші війска пійшли приступом на становища Французів. Наступ переведено з добрим успіхом. 15 кільометрів неприятельських окопів опинило ся в наших руках. Наші війска посунули ся о три кільометри наперед.

„Поминаючи великі страти неприятеля в убитих і ранених, Французи стратили в самих лише полонених поверх 3.000 людий. Крім сего попала в наші руки величезна скількість ріжнородних воєнних матеріялів, якої навіть в приближеню не дасть ся покищо оцінити".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ВСЕГО ПЯТЬ МИЛЬ ВІД ВЕРДЕН.

БЕРЛІН, 24. лютого. — Останні урядові вісти німецького ґенерального штабу звучать:

„Наші війска віднесли коло Верден дальші успіхи. Три місцевости і два ліси находять ся в наших руках. Наші війска віддалені всего пять миль від фортів кріпости Верден.

„На полудне від Мец здобуто наперед висунений рів неприятеля, причім полонено понад 50 французьких жовнірів".

ПАРИЖ ПРИЗНАЄ НЕУДАЧУ.

ПАРИЖ, 24. лютого. — Міністерство війни видало урядовий звіт, в нім признає успіхи Німців під Верден. Французький рапорт згадує дальше про втрату пяти місцевостий і про конечність відвороту, який переведено в дуже добрім порядку і без великих страт.

Воєнні кореспонденти оцінюють німецькі страти під Верден на 50.000 убитих і ранених.

КРІПОСТЬ ВЕРДЕН І ЇЇ ЗНАЧІНЄ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Воєнні знавці уважають кріпость Верден за найбільшу і за найсильнїйшу кріпость в цілій Франції. Вона складаєть ся з 20 головних фортів і великого числа побічних фортів, редут і батерій.

Укріплення Верден зміцнювано також вже в часї війни щораз то новими укріпленями.

Яка є властива ціль теперішного наступу Німців на Верден, годі догадати ся. В кождім случаю, коли би Німцям удало ся здобути Верден, французькі війска мусїли би цофнути ся на цілій лінії від Верден аж до границї Швайцарії.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ПІД ВЕРДЕН ЧИСЛИТЬ 300.000 ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Німецька армія, яка розпочала наступ на Верден, числить около 300.000 людий супроти 200.000 Французів. Отся німецька армія складаєть ся з найлїпших жовнїрів і стоїть під командою німецького наслїдника престола.

З Голяндії доносять, що німецький цїсар находить ся в головній кватирі свого сина під Верден. Цїсар мав дати приказ за всяку цїну знищити французьку армію.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

АВСТРІЙЦІ ВІДБИЛИ НАПАД. МОСКАЛІВ НА ПІВНІЧНИЙ ЗАХІД ВІД ТЕРНОПОЛЯ.

БЕРЛІН, 24. лютого. — З австрійської головної кватири доносять, що австрійсько-угорські війска відбили всі напади Москалів на північний захід від Тернополя.

БИТВА КОЛО ГЛАДКОГО І ВОРОБІТВКИ.

ПЄТРОҐРАД, 24. лютого. — Урядовий російський рапорт звучить:

„На північний захід від Тернополя в околиці Гладкого і Ворбітвки висадили ми міну, почім наші жовнїри заняли яму. Помимо сильного огню неприятеля ми задержали становища у своїх руках".

ДЕ ПЕРЕБУВАЄ НИКОЛАЙ НИКОЛАЄВИЧ?

СТОКГОЛЬМ, 24. лютого. — В тутешних військових кругах не вірять російським вістям про начальну команду Николая Николаєвича на Кавказї. В телеґрамах про здобуте Ерзерум, як також в письмах і подяках царя та дум не було найменьшої згадки про Николая Николаєвича.

Коли Николай Николаєвич був головним командантом всїх російських війск, тоді за найменьший успіх висказувано на його адресу подяки.

Раз лише була згадка, що Николай Николаєвич перебуває у своїй головній кватирі в Тифлїсї (на Кавказї). Кружать поголоски, що він зовсїм не жиє, а російське правительство держить се у великій тайнї.

—o—

ПОСЛИ ДУМИ НЕДОВІРЯЮТЬ ПРАВИТЕЛЬСТВУ.

ПЄТРОҐРАД, 23. лютого. — Хоч при отвореню думи панував настрій, з якого деякі ворожили великі успіхи в працї думи, то помимо того богато лїбералів і поступовців не роблять собі великих надій.

Появлене царя при отвореню думи буде мати, як се всї партії заявили, великий додатний вплив на російський нарід, армію і на ворогів. Одная лїберали домагають ся від правительства реальних дїл, які могли би бути доказом взаїмного співдїланя.

Провідник лїбералів, посол Воронцов, критикуючи бесїду президента кабінету, Штюрмера, сказав: „Слова є словами. Ми є одная переконані, що вже за два тижнї пішлють нас до дому".

Октябрист Бублїдїйов назвав заяву російського правительства „темнїйшою від ночи".

Демократ Шінґарйов сказав отсе: „Нехай правительство дїлами покаже, що хоче спільно з думою працювати".

В імени поступової партії осьтак промовив в думі посол Шидловський: „Більшість думи є сьвідома сего, що нещастє, яке грозить державі, ще не проминуло. Средства, щоби усунути сю небезпеку, уживаєть ся часто без пляну і без цїли. Треба заховати як найбільше обережности і ужити як найбільше енерґії щоби направити давні похибки. Такою дорогою до поправи внутрішних відносин буде поклик до народу, але не словами, а дїлами".

НА МОРИ:

АНГЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ПІД НІМЕЦЬКИМ ПРАПОРОМ У НЕВТРАЛЬНІЙ ПРИСТАНИ.

ЛОНДОН, 23. лютого. — З Тенеріфи (один із Канарійських островів, недалеко північно-західного побережа Африки) надійшла вість, що англійський корабель „Вестборн" заїхав до пристани Санта Круз під німецьким прапором.

На кораблї находить ся 7 німецьких моряків і один офіцир, які є правдоподібно частию залоги німецького кружляка „Меви". Крім німецької залоги находить ся на кораблї 206 Англїйців, забраних із шістьох затоплених англїйських кораблїв, і залога кораблї „Вестборн".

Отсе другий вже случай, що Німцї на англїйськім кораблї прибули до невтральної пристани. Канарійські острови є власностию Еспанії.

Першим таким кораблем був „Алаф", який прибув до Злучених Держав, де його признали яко воєнну добичу Німеччини, і інтернували.

Дальше показуєть ся, що поголоски про затоплене німецького кружляка „Меви" є неправдиві.

НІМЦІ ЗАТОПИЛИ КОРАБЕЛЬ „ВЕСТБОРН".

ЛОНДОН, 24. лютого. — Зі Санта Круз надійшла нині вість, що німецькі моряки, висадивши людий на сушу, відплили кораблем з пристани і відтак його затопили.

Німцї зробили се правдоподібно тому, щоби Еспанію не наражувати на якісь дипльоматичні спори з Англією, яка могла домагати ся видачі кораблї.

Хоч Злучені Держави в подібнім случаю німецькими жадали Англії щоби видачі кораблї, то всеж таки позволили англїйській компанії, яка була властителькою „Алаф", кораблї засекеструвати.

ОДНА НІМЕЦЬКА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА 69 КОРАБЛІВ НА 132.170 ТОН.

ЛОНДОН, 25. лютого. — Англїйська часопись „Дейлї Нюс" подає на підставі звіту оголошеного в „Берлінер Пост", про дїяльність підводних лодок в першім роцї осьтакі дати:

„Одна підводна лодка осягнула рекорд. Вона затопила 69 неприятельських кораблїв на 132.170 тон. Протягом одної лише виправи затопила вона 27 кораблїв на 74.200 тон.

„Инша знова підводна лодка взяла також подивлену гідну штуку. Вона змусила один американський корабель з набором бавовни заплисти до німецької пристани. На згаданім кораблї, коли його отрінула підводна лодка, находила ся вже англїйська залога, яка, конфіскуючи кораблї з воєнною контрабандою, примусила ним до англїйської пристани. З підводної лодки висїв на кораблї лише один резервовий офіцир маринарки, обняв команду на кораблї і заплив безпечно до своєї пристани".

В АНГЛІЇ:

АНГЛІЯ ВИЗНАЧИЛА РЕЧИНЕЦЬ НА ПОБІР ЖОНАТИХ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Всїм річникам жонатих мущин, які є обовязані після найновійшого закона до військової служби, визначено речинець до побору.

Побори розпічнуть ся 29. цьвітня і будуть тривати до 8. липня. Зі жонатих є обовязані до військової служби мущини у віцї від 24 до 46 лїт.

МІНІСТЕР ВІД ВІЙНИ У ВОЗДУСІ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Президент кабінету Еснвіт заявив нині в парляменті, що лорд Дерби обняв провід над комітетом, який має на цїли перевести охорону Англії перед німецькими лїтаками. Титулом сего становища лорд Дерби входить в склад кабінету міністрів.

МІНІСТЕР ВІД БЛЬОКАДИ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Дотеперішний секретар міністра для заграничних справ, лорд Сесіл зістав іменований міністром від бльокади.

Отсе вже четверте з ряду міністерство, основане в часї війни. До тих належать отсї міністерства: амуніції, рекрутів, війни у воздусї і від бльокади.

ЧАСТЬ СЕНАТОРІВ І КОНГРЕСМЕНІВ ПРОТИ ПОЛІТИКИ ВІЛСОНА.

ВАШІНҐТОН, 24. лютого. — Ворожe становище Вілсона супроти Німеччини викликало вчера серед сенаторів і конгресменів велике занепокоєнє.

Як в сенаті так і в конгресї утворили ся сейчас партії противників і прихильників політики Вілсона. По клюбах і коритарях розпочала ся жива, а часом навіть дуже остра дебата на тему, чи Злучені Держави мають видати заборону своїм горожанам щоби їздили зоруженими кораблями, як його домагаєть ся Німеччина, чи мають дати Німеччині відмовну відповідь, наражаючи Злучені Держави на зірване дипльоматичних зносин з Німеччиною, евентуально на війну.

На чолї членів сенату, які виступили проти Вілсона, станув сенатор Гор. Нині має він внести в сенаті отсю резолюцію:

„З огляду, що більшість великих держав веде війну, яка прибрала небувалі розміри;

„з огляду, що Злучені Держави жиють у спокою і в згоді зі всїми воюючими державами;

„з огляду, що бажанєм їх таком і інтересом американського народа є жити і надальше в спокою зі всїми другими народами;

„з огляду, що президент дав недавно тому нині і ясні докази, що дипльоматією а не різнею треба полагоджувати міжнародні спори;

„з огляду на се, що Злучені Держави одержали повну ґарантію щодо права американських горожан — уживати до подорожи незоружені кораблї воюючих держав;

„з огляду, що право американських горожан — їздити зоруженими кораблями — не є конечним для їх житя, свободи і безпеки, анї для независимости, поваги і безпеки Злучених Держав і

„з огляду, що лише один конґрес має повноваласть виповідати війну, а ся дає тимсамим право уживати всїх відповідних средств, щоби війну оминути;

„Тому сенат згідно з палатою послів рішають, що всї особи, які є обовязані до вірности Злученим Державам, з огляду на їх власну безпеку і інтерес держави зрси ся права уживати до подорожи зоружених кораблів воюючих держав. Дальше конґрес є тої гадки, щоби державний секретар не видавав анї не відновляв пашпортів таким особам, котрі хотїли би уживати до подорожи зоружені кораблї воюючих держав".

Подібна резолюція має бути внесена також і в палаті послів.

Рівночасно відбували ся наради в Білім Домі, в яких брали участь крім президента Вілсона, секретар для заграничних справ, президент сенату, провідник більшости і голова комісії для заграничних справ.

ВІЛСОН ОБІЦЮЄ ВСЕ МОЖЛИВЕ ЗРОБИТИ, ЩОБИ ЗАПОБІГТИ ВІЙНІ.

ВАШІНҐТОН, 24. лютого. — Пізно вечером президент Вілсон оголосив лист до сенатора Стона, предсїдателя комісії для заграничних справ.

Президент заявляє, що ужиє всїх средств, щоби запобігти війні, але нїколи не згодить ся на се, щоби права американських горожан мали бути обмежені.

Шаурядові вісти доносять, що секретар для заграничних справ, Ленсінґ, веде з німецьким амбасадором переговори в справі пересуненя речинця щодо нової акції підводних лодок, який є назначений на день 1, марта, на пізнїйше. В сей спосіб американське правительство хоче зискати час на дальші дипльоматичні переговори.

ЗАМОВЛЯЙТЕ УКРАЇНСЬКІ ВІДЗНАКИ
НА ПАМЯТКУ ТЕПЕРІШНОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

Накладом Української Народної Ради в Америці, з осїдком в Джерзи Сіти, Н. Дж., появили ся осьтакі відзнаки для американських Українців на памятку теперішної европейської війни:

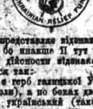

Се відзнака представляє відзнаку лише в одній чорній красї, бо кількіє її тут не можна „розфаркувати", але в дїйсности відзнака є кольорова і представляєть ся так:

По середині є герб галицької України (золотий лев на синім полї), а по боках два прапори: американський за український (також в красках); вгори є українська надпись: Жертвам війни 1915, а під сподом англїйська надпись: Ukrainian Relief Fund (Український Запомогший Фонд).

Відзнака призначена для пошепи на грудях для кождого Українця і кождої Українки у Злучених Державах.

Одна відзнака коштує 25 цнт., а коли орґанїзація або комітет замовляє більшу скількість, то платить за кожду штуку лише 5 ц. (на покрите коштів і пересилки); коли розпродасть відзнаки по 25 цнт., то має решту висилати до У. Н. Ради на Фонд визволеня України.

Замовленя і переписку висилати на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL COUNCIL,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Приятелі „Свободи"

повинні дбати, аби їх газета розвивала ся і в короткім часї перемінила ся на дневник.

Противники „Свободи" хотїли би їй зашкодити, одначе Приятелї „Свободи", якими є не лише її Передплатники, але всї Українцї в Українї, що хотять лїпшої будучности свому народови, повинні показати, що то вони рішають про те, чи „Свобода" має розвинутись і перемінити ся в дневник, а не противники „Свободи".

Цїль свою осягнуть Українцї у Злучених Державах, коли зараз візьмуть ся до приєднуваня нових передплатників „Свободи". Нехай кождий Українець і кожда Українка, що читає „Свободу" тут, на землї Вашінґтона, наложить на себе обовязок ПРИЄДНАТИ В ТЕПЕРІШНИЙ ЧАС — КІЛЬКОХ, А ВЖЕ НАЙМЕНЬШЕ БОДАЙ ОДНОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА ДЛЯ „СВОБОДИ".

Памятайте, що „Свобода" для передплатників вже тепер дуже тана, так, що тепер число коштує меньше-більше 1 цента, (за 157 чисел річно, вже з почтою всего 2 доляри в цїлих Злучених Державах), а коли „Свобода" замінить ся на дневник, то буде ще дешевша.

ВІЙНА ЗА АВСТРІЙСЬКУ УКРАЇНУ.

Москвофіли виказали підчас війни, що вони працювали яко звичайні наємники російського уряду проти свого народа.

Як тільки розпочала ся війна, зараз показало ся, яку задачу мала москвофільська партія в австрійській Українї.

Що найвизначнїйші провідники сеї партії ще перед вибухом війни винесли ся до Росії й заложили в Києві „Карпато-Русский Освободительний Комітетъ", який поставив собі за задачу співдїлати з російською армією в справі відірваня австрійської України від Австрії та прилученя її до Росії, і з російською державною властию в справі винищуваня українства й насаджуваня московщини в занятій уже армією країнї. В склад комітету увійшли: **др. Юлїян Яворський**, який уже кілька лїт передтим вибрав ся до Росії та проживав в Києві, працюючи в кругах київських московських націоналїстів і в їх орґанї **„Кіевлянинъ"**; **Семен Лабенський**, редактор москвофільської ґазети **„Прикарпатская Русь"** у Львові і москвофільські адвокати з Галичини **др. Глушкевич, др. Сьонало і др. Сохоцький**. Що сей комітет уважав свою діяльність тільки продовженєм діяльности москвофільської партії серед українського народу в Австрії, видно найлїпше з його заяви, що він по занятю Галичини російською армією переносить ся до Львова і передає свої повновласти управі москвофільської партії, так званому „Русскому Народному Совѣту".

Комітет видав (під датою 29. липня с. ст. 1914.) відозву до „русского народа" Галичини, в якій обіцював йому визволенє зпід Австрії та з'єднанє з Росією.

Далї постарав ся комітет о видане інформаційної брошури про Галичину для російських офіцирів*), в якій діяльність москвофільської партії представляєть ся яко підготовленє ґрунту для приходу Росії. Між иншим на мапі Галичини, доданій до брошури, означені місцевости, де живуть члени „Русскаго Народнаго Совѣта" і подані їх імена.

Через київського ґенерал-ґубернатора **Трепова** вислав комітет до царя телеґраму, в якій названі по імени члени комітету писали:

„Отъ имени собравшихся въ матери городовъ русскихъ, древне-престольномъ Кіевѣ, жителей и народныхъ дѣятелей Карпатской Руси повергаютъ къ стопамъ Его Императорскаго Величества чувства безпредѣльной вѣрно-подданической преданности и, моля Всевышняго о дарованіи славной побѣды русскому освободительному оружію, всеподданнѣйше просятъ Его Императорское Величество всемилостивѣйше принять истерзавшуюся въ многовѣковой лютой чужеплеменной неволи Карпатскую Русь въ родное лоно Великой Русской Семьи и завершить святое историческое посланничество собиранія Земли Русской".

На сю телеґраму цар через того самого київського ґенерал-ґубернатора відповів:

„Передайте мою благодарность Карпато-русскому освободительному комитету за выраженныя имъ чувства. Всею душею раздѣляю его сокровенную надежду, если на то будетъ Господня воля, увидѣть нашихъ зарубежныхъ русскихъ братьевъ свободными (!) сынами въ Великой Русьи".

В тімсамім часї инша ґрупа провідників москвофільської партії працювала в Петроґраді. Там був також **др. Дудинович**, якого цар приняв на окремім послуханю.

Коли до сього додамо відомий **маніфест великого князя Миколи Миколаєвича** до „русского народа" Галичини, то не може нам найменшого сумніву, в якім відношеню стояла Росія до москвофільської партії серед українського народу в Австрії. Не покидаючи думки завершити „збиранє російських земель" прилученєм австрійської України, Росія пляново виховувала серед українського народу в Австрії партію, яка мала тут промощувати шлях російській армії і російській політиці супроти українського народу.

А що в плянах завойованя австрійської України велике значінє мала протиукраїнська політика Росії, се ясно видно з заяви російського міністра заграничних справ **Сазонова** в Державній Думі в лютім 1915. р. Вичисляючи причини, які примусили Росію до війни проти Німеччини, **Сазонов згадав також про Галичину, де, мовляв, німецькі гроші сотворили ворожий Росії український рух.**

Що погляд Сазонова на початок українського руху не вірний і є тільки арґументом, утворенним на дипльоматичний ужиток даної хвилї, про се не треба з ним спорити. **Але що розвиток українського руху в Галичинї і його значінє для національного житя всеї України був одною з причин, які заставили Росію вести війну за австрійську Україну, се й без заяви Сазонова, яка се потверджує, було певне.**

Потвердила се також цїла російська політика в українській справі в часї російської окупації австрійської України. Та політика не оставляла сумнїв, що **найважнїйшою справою для російської державної власти в австрійській Українї було винищенє всього українського житя та змосковщенє українського народу.** На цїлім просторі українських земель під російським панованєм почала ся одноцїльна протиукраїнська політика: в російській Українї розпорядками адміністрації відбрано українському народови й ті дрібні здобутки, які була йому принесла революція з 1905. р.; заводячи в дійсности такий стан, який був за пановання указу з 1876. р.; на занятих землях австрійської України переводжено запорядженя, які мали на метї зрівнати її у винятю зпід права з російською Україною.

Як політика російського правительства вважала російську Україну не тільки під державним, але й під національним оглядом частю „єдиної, недїлимої Росії", так **цар Микола II, в часї свого побуту у Львові, проголосив публично завершенє „збиранія русских земель" — занятєм австрійської України, яку він, цар, проголосив частю „єдиної, недїлимої Росії" в державнім і національнім розуміню.**

Царські слова потвердили, що Росія вважає теперішну війну війною за австрійську Україну — в тій цїли, щоб історичну боротьбу між Україною і Росією рішити невідлично в користь Росії.

Др. М. Лозиньский.

(Б. С. В. У.)

*) Современная Галичина. Этнографическое и культурно-политическое состояніе ея, въ связи съ національно-общественными настроеніями. Записка, составл. при Военно-Цензурномъ отдѣлѣ Управл. Генералъ-Квартиръ. Штаба Главнокомандующаго Арміями Юго-Западнаго фронта. Походная Типографія Штаба Главнокомандующаго Арміями Юго-Западнаго фронта. 1914. — В конвертѣ: „Доверительно. Для широкаго ознакомленія г. г. офицеровъ дѣйствующей арміи".

Ruthenians Sixth Race in Europe.

To the Friend of the People—Will you allow me to add to your answer of a few days ago about the Ruthenian people? The Ruthenians, properly the Ukrainians, live in a compact, unbroken country larger in area than any other European state, Russia alone excepted. The Ukraine extends over 850,000 square kilometers, being, therefore, one and one-half times as large as the present German Empire. It comprises practically the whole of the famous Black Soil zone. It abounds in coal, iron and oil and is the granary of Europe. The territory is included between the Carpathian mountains in the west and the river Don, and the Caucasus mountains in the east, between the northern tributaries of Dnieper and the Black and Azof seas. The Ukraine, once the first republic in Eastern Europe, has been divided between her neighbors. Russia holds its larger part, with some 28,000,000 Ukrainians; the Russian nationalities call that country Malorusia or Little Russia; and the people Little Russians. Austro-Hungary holds a much smaller number, 3,500,000 in Eastern Galicia, 400,000 in Bukowina and 500,000 in sub-Carpathian districts of Hungary. Besides these are 500,000 Ukrainians in the United States, 200,000 in Canada and 60,000 in Brazil. A grand total of all the Ruthenians (properly Ukrainians) on earth in 1910 would read 37,500,000, of which 32,000,000 live in solid Ukrainian territory. The Ukrainians, therefore, must be considered as numerically the sixth race in Europe, the five above them being in order Russian, German, English, French and Italians. The Ukrainians constitute a Slavonic nation, just as clearly and sharply defined as do the Poles, the Chechs or the Bulgarians.

The Ukrainians in Russia belong to the orthodox church. On the other hand, those living in Galicia, Hungary, North and South America are Greek Catholic, the church of which the spiritual leader is the Pope in Rome.—B. & P.

(From the Evening-Tribune, Minneapolis, Minn. December 14, 1915).

КОЛИ У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТИ НЕМА ТОВАРИСТВА ЧИ БРАТСТВА, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДО У. Н. СОЮЗА, ТО ПОСТАРАЙТЕ СЯ ТАКЕ ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО ЗАЛОЖИТИ І ВПИСАТИ ДО У. Н. СОЮЗА.

По інформації пишіть на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J

СТРІЛЕЦЬКА ОРХЕСТРА.

Військо йде, військо йде,
Хоругови мають,
Попереду музичники грають.
(Народня пісня).

Між У. С. Стрільцями зараз по їх зорґанізованю згуртували ся співучі дружини й вони звертали на себе увагу навіть між чужими. Одначе се не вдоволило їх. Під громотом гармат і свистом куль чули потребу ще й звуків могутньої орхестри.

Думка заснувати орхестру при У. С. С. виринула в замкненій Позиції на угорській Українї, де передше був Кіш У. С. С. Були наради, робило ся пляни, та на тім і кінчило ся. Недостача засобів розбивала все. Нераз потішали себе охочі словами: „Коли перенесемо ся до Галичини, то й будемо мати сотки інструментів". І дійсно, як тільки Кіш перенесено до Камінки коло Сколього, зараз почала ся реалїзація їхніх думок. Зараз і декілька Стрільців поїхало до Стрия та Самбора й визичили там у музичних товариствах усї нетрібні інструменти. Так отже, коли Кіш незабаром переніс ся до Боднарова (повіт Станиславів), зорґанізовано цїлий гурток охочих, котрі ще перед війною були учасниками ріжних орхестр, і розпочала ся наука. Мучантів було 25. Куратором став підхорунжий У. С. С. Микола Венгжин, за стараними котрого повстала стрілецька орхестра, а дірігентуру обняв десятник Михайло Гавронський. Все йшло відтепер належним ходом.

По тижневній науцї виступила орхестра перед стрілецькою командою, яка була все та всюди орхестрі дуже прихильна й на перший раз заграла орхестра „Соціяльний марш". По тім тижневнім успіху вичували ся грати „Ще не вмерла Україна", „Salvator marsch", „Молитву", „Похоронний марш", „Вязанка народних пісень" і ин. Дня 23. вересня 1915 р. брала орхестра участь на посвяченю могили убитих Стрільців у селї Викторові коло Галича.

З поступом наших військ уперед треба було й Боднарів покидати. Дорогою через села й місто Галич, куди ми переходили, грала орхестра. Нарід з великим захопленєм й одушевленєм витав Стрільців.

У селї Г., де донедавна був Кіш У. С. С., наука продовжала ся дальше. Дня 29. вересня 1915 р. був на інспекциї в Стрільців полковник Вараді. На вправах пригравала орхестра. Полковник висловив своє вдоволенє й побажав їй як найкрасших успіхів. Опісля декілька разів пригравала орхестра на вправах третого полевого куріня. В неділю 3. жовтня 1915 р. пополудни відвідав орхестру військовий лїкар-майор др. Ковшевич з Вережан, з двома офіцирами. В день іменин австрійського цїсаря 4. жовтня 1915 р. грала орхестра в часї Служби Божої та при дефілядї полевого куріня в присутности полковника Гр. Коссака.

Дня 12. жовтня 1915 р. відійшов третий курінь у поле. З куріном пійшов також стрілецька орхестра.

Г.

ПУБЛИЧНИЙ ЗАПИТ ДО Д-РА ВОЛОДИМИРА СІМЕНОВИЧА, ЯКО ПРЕДСЇДАТЕЛЯ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Запитую отсею дорогою Шановного Предсїдателя, чому доси не подано до відома моєї резиґнації з уряду сеї Хвальної Орґанізації, котру я вніс на Ваші руки більше ніж три місяцї тому?

Омелян Ренюк.

КУМ ШТЕФАН І КУМ АНТІН.

— А, як ся маєте, Штефане? А ви що тут робите? То ви вже назад вернули ся? Видите, я вам казав: не йдіть нікуди з плейзу, бо не утримаєте ся нїгде!...

— Ой, маєте правду, куме Антоне! Шкода, що я вас не послухав. Дармо гроші стратив, вернув-ем обдертий і нїгде не знайшов лїпшої роботи. Таки у нашім **Савтбурґу** найлїпше! По правдї, я би був і не рухав ся, як би не той страйк. А то випав страйк, чоловікови дармо сидїти не хотїлось, Бог знає, як довго, — тай пійшов-ем трохи пощо-бувати сьвіта.

— Ну, куме Штефане, то розкажіть що там в сьвітї чувати? Чи богато Америки обїхали-сьте, по яких плейзах бували-сьте?

— Ой, кумцю любий, дорогий Антоне, якби-сьте так хотїли послухати, то бим вам мав що розповідати зо три дни і три ночи! Куди чоловік не бував? Що не видав? То вам цуда і дива, — лиш сядь тай плач. Всюди біда і сама лиш біда. Нїчого доброго не здибав я між нашими Русинами на жадним плейзї, анї навіть в самій **Філядельфії!**

— Ей, що кажете, куме Штефане?

— Що чусте! Що правда, то не грїх. Всюди вам зле, а що вже в тій Філядельфії то там таки найгірше; аж сором чоловікови дивити ся на то всьо, що тамки діє ся.

— Нї, куме Штефане, не говоріть менї нїчого злого за Філядельфію, бо не буду слухати. Скажіть радше, куди ви бували?

— Та куди? Як іно вийшов страйк, то найперше поїхав я до **Трою**, бо там давнїйше я робив і там маю шваґра. Та не міг-ем там довго бути, бо не міг-ем дивити ся на то, що там тепер ся творить. Кажу вам — чисте пекло. Люди сварять ся між собою: ксьондзи таксамо, а цареславні лиш користають з того і стягають вірний наш нарід до себе на **Вест-Трою** і в **Когусах**, а в Трою розцвила чи запліснїла якась індепендєнція з якимось пройдисьвітом канадійським, що перебрав ся за ксьондза і вдає українського попа. Втік я відтам і поїхав до **Перт Амбою**! Та ба!...

— Тут застав я ще гірше. Церквів повно. Одні старі, другі нові, що потворив їх вже наш біскуп Ортинський. Між людьми свара вічна на церквах, а цареславє там і росте як на дріжджах. Кажуть, що тут заїздив колись біскуп Ортинський — тай так добре благословив і сїяв, що хопта цареславна покрила за ним геть пертамбойське поле.

— Ех, гадаю собі, поїду до **Байону**. За 5 центів, та недалеко може там буде можна остановити ся. Та де там!... І там сумно поглянути нашому Українцеви. Церков мала і тїсна, смрід від нафти заносить, що і дихнути тяжко, а цареславні висадили церкву як ґрім та ще й на панскім місци. Аж серце красть ся чоловікови дивитись на то...

— Но! — тут не втримаєш ся. Сїдаю на кару, спендую других пять центів і їду **до славної Дзєржи**. Там, брате, роботи гук, але й роботи відхочеть ся, як подивиш ся, що довкола тебе діє ся. Партій без числа і що голова то розум! Церков наша красна, але обік також цареславна шапа з баламутним написом та ще якась індепендєнція на **Лафаєті**, а сальонів народних як звізд на небі.

— Но, думаю — чекай! **Поїду ще до Філядельфії**. Там я не був ще з роду. Там-є наша катедра, там є наш біскуп, аж там чоловікови буде любо жити і бути. Приїзджаю. Кажу вам, Антоне, місто файне. Чисто, красно. Йду, шукаю наших людий і знайшов. Питаю за роботою. Ой, брате, — кажуть менї — тут роботи нема, — тут за роботу тяжко. Посоловів я, але не трату надії. Помаленьки розпитую дальше то за се то за те. Так довідую ся, що наш біскуп заходить ся тепер коло якихось домів. Я врадував ся відразу, бо мулярство знаю не аби як. Ще в краю разом з татуньом ходив-ем на мулярку. Гаразд, що біскуп будує, — може і я там де вкручу ся до якої роботи. Іду і зачинаю розвідувати ся близше, що і як. Тут менї показують: — О, той дім епископа і той — і той; а тут сиротинець, а тут шпиталя, а тут для ксьондзів. Та добре, добре, але де тут сї будує, бо я — — муляр, от міг-бим стати до роботи. — О, ні, братку, ти тут не голим кажуть менї. Ти до тої роботи не міг. Тут ся бере лишень самих американських, бо то, знаєш, не будує щобудь, — але банок. Я аж губу закрив. Що, кажу, — банок? Якийсь хто його будує? А вось нам епископ — коби здорові, — будують банок, повідають менї. Ось-тут вже купили ся сїм, зараз на просто своїх вісїм. Тепер його фіксують. Там ся вивели тепер така глубока пивниця, а потім вимурують склеп, аби був безпечний від злодїїв і від огню; так грубий як нашій старій пропінаці на Вигоді. Того склепу прийде така велика каса два тисячі талярів, а в тім сейфі будуть епископ ховати гроші, аби були безпечні...

— То так — думаю я — то епископ будують банк. Народ іде на низину, попадає без слова Божого, без науки; цареславє розпаношило ся майже всюди, а в самій Філядельфії може чи не найбільше. Катедра стара, обдерта, а біскуп будує банок... Цареславний біскуп будить по місцях, утверджає галицьких перевертнїв і баламутить добрий наш і побожний нарід, **а наш біскуп лиш все з якимись контракторами, інжинерами, банкирами, жидами, аґентами і будує банок...** В церкві до народу кричить: Давайте на сироти, а сам будує банок... То так! То тут стежка в горох! Тепер розумію, чому між нашим бідним народом всюди біда... Но, куме Антоне, як-ем то збачив, то з болю серце ми ся обгоравило. І доки, Господи, будеш терпіти таку наругу над нами? Ми хочем будувати Україну, ми будуємо церкви Божі, а наш біскуп будує собі банок... Встиди і сором...

— За остатні гроші купив-ем ся тікет і вернув-ем на свій плейз, Дякую Богу, щом сї щасливо вернув. Вчора бачив-ем сї з давним босом і завтра казав ми виходити до роботи.

— Но, куме Штефане, як би менї то хто сичий розповідав, а не ви, то нїколи-бим не повірив сему. Але вас знаю від маленька і ви там в Філядельфії були і бачили все на власні очи. Коли так сї діє, то ми сего не повинні крити, але відкрити перед усїм народом сю ганьбу, яка на нас спала. Нехай весь нарід знає і піднесе ґрімкий протест, щоби було чутно аж там, де тепер кулї ґрають, аж у старім краю, аж у трону сьвятійшого Отця, — може чей хоть то що поможе. Зараз завтра сїдаю і пишу до всїх ґазет, а на мітінґу парафіяльнім поставлю внесок, аби наша парафія зараз перша звелала свій протест просто до Апостольського делеґата у Вашінґтонї.

Подав Юрко Шильарик

ПОСЛІДНИЙ ДЕНЬ ДО ГУЛЯНЯ ПЕРЕД ВЕЛИКОДНИМ ПОСТОМ!

Два наші джерсиситські Товариства: Руський Молодечий Клюб Поступовий і Товариство „Народний Дім", в Джерзи Сіти, Н. Дж.

устроюють

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 26 ЛЮТОГО

у звісній нашому загалови

"White Eagle Hall", 335 Newark Ave.

в ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Початок точно о 4. год. пополудни.

ВСТУП 25 ЦНТ.

МУЗИКА п. ПАВЛА КЕЛИЧАВИ.

ГЕЙ, СЛАВО!

Гей славо, наша давна славо,
Кудиж ти ся подїла?
Зійшла так ясно, величаво,
Чому-ж так скоро, наша славо,
Зівяла тай змарніла?
Номов чудове диво — нїхто
У Києві розцвіла;
Буйнє-надійнїло політе,
Зима тебе добила.
Під таранами впали мури,
Завалились в воду мости;
Де жили Роками, Буй-Тури,
Там тїнь остала ся з пурпури
І білі в поли кости...

Б. Лепкий.

Телефони: 2274 Orchard, 2566

КОЛИ ПОСИЛАЄТЕ ГРОШІ СВОЇМ РОДИНАМ ДО РІДНОГО КРАЮ, ТО ПОСИЛАЙТЕ ТХ ЛИШЕ

через

„Американсько-Українське Бюро"

ЗАІНКОРПОРОВАНЕ ПІСЛЯ ПРАВА СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.

З ПРИЧИНИ ВЕЛИКОЇ І ЧАСТОЇ ЗМІНИ ЦТНИ ГРОШИЙ, ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ В ОКРУГЛИХ СУМАХ В ДОЛЯРАХ, А БЮРО ВИШЛЕ ТХ, ЧИСЛЯЧИ ПО НАЙНИЗШІМ КУРСІ.

ГРОШІ ПОСИЛАЙТЕ МОНИ-ОРДЕРАМИ АБО В РЕДЖІСТРОВАНИХ ЛИСТАХ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ВОРОГАМ ПОМОЧИ НЕ ДАЙМО!

З фабрики одної,
Нав Городища,
Віз ориндар сонири,
Всі без топорища.

Ранок був весняний,
Гарний і чудовий;
Віз битий гостинець
Через ліс дубовий.

Сонири на возі
До сонця блищали,
Під вагов колеса
В камінь скреготали.

Дуоки молоденькі
Взяли ся страхати,
Що везуть сонири;
Будуть їх рубати.

Дуо старий розлогий
Почав їм казати:
— Не маєте, діти,
Чого ся бояти!

Не пойте ся, діти! —
Взяв дуб говорити —
Помочи не даймо,
Дали будем жити!

—Яка-ж від нас поміч?—
Хтось там обізвав ся,
— А дож топорища? —
Дуб їх запитав ся?

Лише до сонири
Топорищ не дати,
То без них сонири
Не будуть рубати.

Чому, брата Українці,
Ми того не знаєм?
Як вороги з нас сьміють ся,
Ми їм помагаєм?!...

І за наші докиряки
Зовуть нас „нездари";
„Руским Иваном, фірманами,...
Гетьмани від бари".

Схаменіть ся, милі брата!
Що то за причина?
Подивіть ся, як йде вперед
Сьвітова машина!

Люди сміють в сьвіті жити;
Тяжко не працюють;
І на дурну ілюмінальну
Бібулу наплюють.

Платн, Иване, й ви, фірмани,
И гетьмани від бари;
А за твою корнавицю
Най їдять кавяри.

Українців 700.000
Є тут в Америці;
Лиш по центу—маєм гроший
Як води в керниці.

Маєм щирих патріотів
І люблять робити.
Чи не може нам „Свобода"
Що дня виходити?

В-філядельфії дружнуть
Нам шнідливі шмати.
Ми ворогам не повинні
Помочи давати.

Василь Татарин.

Канзас Сіти, Канз., 26. лютого 1916.

ЛИСТ ІЗ СИБІРИ.

Пані К. Малицька до о. Лежогубського.

Нинчуга, 14. н. ст. листопада 1915.

Сей лист переписаний уже вдруге. Перший я написала перед шістьма тижнями, але саме коли хотіла його висилати, наша Ангара замерзати стала і всі комунікації до почти перервала ся. Наш стоїть вже на ріці лід і є надія, що в найблизших днях почтовий післанець поїде саньми до Богучан.

Дістала я зі Стокгольму через Петербург 36 рублів з повідомленем, що се для мене від Вас. Не знаю, які се гроші і чи виключно для мене призначені, бо посилка була телеграфічна без ніякого пояснення, але приймаю їх вдячним серцем, бо ті гроші прийшли дуже в пору і принадобили ся вельми мені і тов. Балицькому.

Нас тут тільки двоє разом з цілої чотирнайцятки. Всі прочі одинцем розкинені по Ангарі (найблизше нас в сусідстві: брат Гродський, Неділка і др. Охримович). Отці доктори: Боцян, Горникевич і Соболь живуть в самім Минусинську — передтим були якийсь час на селі. Адреса до них: Минусинськ — Минус. уїзд, Енисейска губ. Городская аптека Новоприс. 38.

Зима у нас вже давно начала ся, але більших морозів понад 30° R ще не було. Тутешні жителі кажуть, що се йно прелюдія до властивої зими, яка почнеть ся в грудни і триватн-ме до мая. Морози бувають тут до 50° R. Як їх видержимо, так вже будемо загартовані на все.

Крім мене і тов. Юліяна є в Нинчузі ще пять австрійських підданих, один німецький і до сорок політичних сесильних русских. Місцевість положена дуже гарно і одна з ліпших. Почту маємо раз в тиждень — книжок і часописий доволі. Не скучаємо. Але житє тут дуже дороге; деякі артикули вдвоє, втроє дорожані ніж у Львові в час війни.

З дому не мали доси ніяких вісток, хоч післали туди листи через американський консулят. Ваша посилка була першим відгуком з Галичини, а відтак дістала я ще картку від Олеськівної (через Швайцарію). Тільки всього. Дожидаємо нетерпеливо весни; може вона принесе нам зміну в нашім положенню. Віра в красшу будучність не дає нам падати духом. Кріпимо ся взаїмно і доживаємо дни — години, коли повертати будемо до своїх.

Доси-ми всі здорові. Тов. Балицький прегарно виглядає, мабуть від того, що не має тут засїдань і їсть цїлий день перьвата модереву. Збирає поволеньки матеріяли до календаря „Просьвіти" на рік і фабрикує паперові одїяла на зиму. Каже, що вони теплїйші ніж медвежа шуба. Винахід ще неопатентований.

Усім знакомим засилаю сердечні здоровлїня, а Вп. Отцю Совітникови ще раз дякую за підмогу і добру намять і остаю з глубоким і щирим поважанем

Конст. Малицька.

Від п. Балицького і Гродського поклін.

ЯК НА ФРОНТІ СПОКІЙ...

Подаємо отсе за львівским „Дїлом" цїкавий опис українського письменника (Осипа Маковея), котрий є в Галичині на фронті яко офіцир — опис „лякого спокою" на фронті, серед війска і в наших селах, близко боєвої лінії.

У своїх звітах з війни генерал Гефер пише нераз: „На фронті спокій", або: „нічого замітного". Хто на фронті не був, може собі гадати, що се такий спокій, як у нього в хаті. Куди там! Се зовсім инший спокій, скажім, — воєнний спокій. Сей спокій в порівнаню з тим, що було і буває в инших сторонах, дійсно нічим не замітний, але сам собою далеко не такий приємний, аби можна йому сказати: „Сьвятий спокою, гаразд з тобою!" Нічого в нім сьвятого і гаразду великого він не приносить. Навіть спокою такий спокій не дає, хоч се вже би повинен, коли так називаєть ся...

Сиджу отсе в ярі над рікою у чистій селянській хаті, кількасот кроків (у воздушній лінії) від одної части наших окопів, що тягнуть ся (як грубі жили в тїлї) в земли у високих берегах за рікою. Се так близко, що я колись-то на проходї чув, як доносила ся з окопів чеська пісня: „Шуп сем, шуп там, уж мі тераз вшицко єдно". Чудно якось так: людий зовсїм не видко, всюди біло від снїгу, а тут чуєш, ніби „земля" співає. А у мене, за стїною, у челядній, де живе мати з невісткою (їх чоловіки в Канадї), що вечера чую, як мій слуга (підчас мира не слуга, тільки зовсїм порядний господар) — з иншими вояками колядує: співають сердечно і веселих і смутних пісень, але всї фальшиво. Іду до „менажі" — в пустім та обдертім домі панотця, котрий давно вже втік відси, від того „спокою". Там чую — мумяка: провіянтовий офіцир купив для товаришів у штабі на коляду патефон, щоб не скучали, і машина грає, співає і декламує з величезним завзятєм. Знані пісні товариші співають разом з „патефоном". Вийду на улицю: хлопчиска бігають, а гурток жінок вертає з обіду. Обідали від рана до вечера (обід — се ранішна їда), дещо випили, — небогато, бо горівка тепер дорога, — і розходять ся домів у гарнім настрою. Починаю з ними розмову, роздаю відзнаки У. С. Стрільців (шпильки з красками ріжних хоругов). Тїшать ся вони, жартують, раді і менї, що можуть розмовитись, бо „перед вами були тут Мадяри", — кажуть — „вони все лиш: не туда й не туда" („nem tudom"). Сьвяткують жіночки і без панотця всї приписані і неприписані сьвята: Варвари, Сави, св. Николая і Николаєвого отця (отсего я ще не чув) і Анни і т. д., — все находить ся оказія на обід від рана до вечера, бо який то тепер і день перед Різдвом, — ніколи й поговорити в смак...

І то все кількасот кроків від окопів! Ну, скажете: Чого-ж хочеш? Невжеж се не спокій? Так і в окопах весело і в селї! Се так, так я нагадую собі, як ми з початку війни часом при далеко менших пригодах, а були ще більше неспокійні. Кожиж тепер на фронті ми співаємо, а жіночки сьвяткують без страху Николаєвого отця, то се заслуга всесильної привички. До всего можна привикнути, коли чоловік мусить... Але причин до неспокою було і є досить і тепер.

В окопах, там за рікою, сидить наше війско уже пів року. Не пускає окопів з рук, держить сильно. Залїзли люди в землю як кертиці; поробили ріжні хідники і переходи; понакривали свої леговища; загосподарили ся і живуть подібно, як жили тут перед тисячами літ праділи, (археольоґічні розкопки у сих сторонах сьвідчать о тім). Назад до природи! Не треба й хати! Вистане печера... А село тут у ярі вже від пів року також на фронті. Москалів тут не було, тільки перейшли, бо се такий куток, що нема чого тут сидїти, коли йдеш наперед, а коли втікаєш, то не дай Боже сюди попасти! Отсе-ж Москалї, втікаючи з Буковини, чимскорше повилазили на високі беріги і горби і село лишили в спокою. Та який то був спокій! Не дослїди його руками, то досягли „пушками" (гарматами). Розбили нову поверхову школу, спалили запальними бомбами шіськанайцять господарств і, шукаючи нашого війска і наших „пушок" у селї або за селом, метали ґранатами і прицїлювали просто на село. Богато невинних селян і селянок вбили або ранили. Один шрапнель убив шестеро дїтий на улици. Рікою плила якась скирня (се було, що на Великдень), селяни витягли її, хотїли подивити ся, що в ній, — скирня вибухла і вбила 14 осіб відразу.

В лїтї, як я тут був за першим разом, сипали кулї по селї і по полї так, що не можна було вийти на улицю і люди не могли жити. Коли ми їли в садку, нераз чули удар кулї з кріеів о дерево. Раз мусїли навіть покинути їду, коли тріснув три шрапнелї, одни по другім, дорез близше (останній ледви на яких сто кроків). У селянській хатї, де я спав, задна стїна мала повно дїр від дрібних кульок, а раз рано вистрілює я з дверий у сїнях кулю, що перелетїла через стрїху. Сї кулї з кріеів, колїтаю прицїлом з московських окопів (видко, що там стрілять заявсебно), але з „пушок" були так вимірені на село. Се страшно погано почуває ся бездоборонним ждати на зелїзний початунок і не мати способу і нагоди відплатити ся.

Тоді в лїтї про сей фронт, на котрім находить ся й се село, можна було також читати, що тут не лїсть ся нїчого замітного, а перестрілки артилерії, а так зрештою спокій".

Тепер в зимї сей спокій ще більший. Москалї не займають селя, „пушки" сюди не стріляють. Але до села веде дорога, в одним місци видна для них, як на тарелї. Там уже всї придорожні хрести положено на землю і дерева позрубувано, щоби ворог не мав точок опору для своїх спостережень та обчислень при стрілянню. Ся дорога не дає спокою Москалям. При нашім приїзді вони — як Нїмцї кажуть невинно, „обложили" ту дорогу кільканайцятьма ґранатами; добре, що без шкоди. За сей приїзд потім австрійська артилерія післала Москалям гостинця. Москалї відповіли. Понад селом то сюди то туди вилїм шрапнелї і ґранати — се обі артилерії сварили ся між собою. Таку любу розмову мало що дня, то довшу, то коротшу, чути тілько свисти поних кулї і часом вибух десь далеко. Дальші артилерії також не мовчать і глухий гомін лїтить здалека. Десь колись відзивають ся машинові самопали, але коротко; залопотать тай затихнуть. (В лїтї далеко довше тарахкотїли). Частїйше, особливо в ночи, відзивають ся поодинокі кріеи, але також не густо, тілько так, як на добрім пользовано, то тут то там. Бував і тепер, що московські дрібні кулї залїтають у село. Недавно одну селянку зранили.

Зрештою „нїчого замітного", коли се, що лїть ся, не заслугує на увагу. „На фронті спокій". У село прилїтають часом тисячі (дійсно тисячі, правдива хмара) тайворонів і потім знову десь щезають; по деревах щебечуть чижі і щигли; часом закраче ворона; у ночи перекликують ся ріжними голосами сови. Ночі пристрашнюють довгі; дні нудні; роботи мало, коли сам собі не найдеш якої; читаєш усе, що в руки попадесь, ще якось без уваги; писати не хочеть ся, нема настрою. Тай так минає тиждень за тижнем, незамітно і в спокою — коли на фронті спокій...

24. грудня 1915. О. М.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Др. ЛЕСЬ МАРТОВИЧ, український письменник, помер в селї Погариску, равського повіту, де по випертю російської інвазії був комісарем для контролї збіжа. Похорон відбув ся при участи місцевого населеня і довколичної інтелїґенції як духовної так і сьвітської, а також гуртка полонених російських жовнїрів Українцїв, які свому управителеви і просьвітителеви віддали останну прислугу. В. Й. П.!

* * *

В нашій уяві, в умі тих, що їх знали, жили з ними, дорожили їх творчости, так вони оба спеклї ся, що тепер, коли один з них закінчив свій житовий шлях, здаєть ся, що не можна писати про одного, не згадуючи про другого.

Мартович і Стефаник.

Оба селянські сини зі сватинського повіту. Оба ходили в один час до ґімназії в Коломиї, товаришували. Оба мусїли за „політику" покидати коломийську ґімназію й опинили ся в Дрогобичи, де завдяки батьківській опіцї директора Олександра Борковського „політика" не перешкодила їм дійти до матури.

Потім розійшли ся.

Стефаник пійшов до Кракова студіювати медицину, а опісля вернув до рідного селя.

Мартович пійшов на права, що стало ся для нього рівнозначне з вандрівкою по цїлій українській Галичинї, то в характері кандидата адвокатури, то політичного аґітатора, то письменника, що приїздив відпочивати до своїх приятелїв, то вкінци господаря, що управляв земельним господарством в посїлостях, які рівночасно пародлював, або — в останних місяцях свого житя — на становищи комісаря для контролї збіжа.

З упорядкованем свого особистого житя Покійний не спішив ся. Мав вдачу бурлаки, який мало за себе дбає і на все має ще час. При тім усім готовив ся до адвокатури, був доктором прав і де працював в адвокатській канцелярії, зискував собі славу солїдного і знаючого юриста.

Останні роки почав занадати на здоровлю. До Львова, який все був неначе центром його житя, куди появляв ся по коротшій чи довшій непритомности, показував ся щораз рідше, проживаючи весь час у свого приятеля д-ра Івана Купцева в Улицку зарубанім в равськім повітї. Там застала його зовсїм недужого російська інвазія. По випертю її приняв місце комісаря для контролї збіжа в равськім повітї, де й помер в селї Погариску.

Помер, проживши коло 45 лїт (докладної дати уродженя Покійного не знаю).

Яко громадянин був Мартович письменником і політичним діячем.

Вже згадуване, що за „політику" мусїв він переносити ся з коломийської ґімназії до Дрогобича. З дрогобицьких часів опонїдає директор Борковський, як Мартович серед шкільного року в VIII. клясї прийшов до нього і заявив, що виступає з ґімназії, бо — йдуть вибори і треба аґітувати. І що його не вговорював директор Борковський, він таки поставив на своїм і докінчив ґімназію аж слїдуючого року.

Політичною дїяльностю займав ся яко член української радикальної партії. В молодших лїтах уже виїздив на виборчу аґітацію за партійними кандидатами. Пару разів редаґував також партійний орган „Громадський Голос". Писав популярно-аґітаційні статї, переважуючі в радикальній пресї. Одна з них, „Реформа подружного закона", вийшла окремо.

Політично-аґітаційні мотиви зустрічаємо також в його письменницькій дїяльности, — що згадати з початкових творів „Не-читальник", „Лумера", „Іван Рило" і пізнїйших „Віїх", „Смертельна справа".

Говорячи про літературну творчість Мартовича, знов не можна не згадати про них обох, про Мартовича і Стефаника.

Були се дві найбільші літературні індивідуальности, які виринули майже рівночасно в нашій літературі під конець 1890-их рр. Майже рівночасно Стефаник видав першу збірку своїх нарадів „Синя книжочка", а Мартович помістив у „Літературно-Науковім Віснику" оповіданє „Мушицька смерть", найбільше й найкрасше з усего надрукованого ним, яке любую бодай літературне імя не тільки в нас, але також появило ся в перекладах на чужі мови.

Обома однакою інтересували ся ті в нас, що знають вагу літературної творчости; однаково встрепенене ждали, що котрий з них напише.

Оба малювали село. Стефаник ставив перед наші очи трагедії хлопської долї. Мартович малював будні хлопського житя, де сумне й веселе, поважне і сьмішне, гідне признання й осуду сьміхала ся в один чарний образ.

Писав Мартович не богато. Всего дві невеликі збірки оповідань („Не-читальник", накладом У. Українсько-руської Видавничої Спілки у Львові 1900, 9 оповідань, — і „Стрибожий дарунок і инші оповідання", Львів 1905, накладом Вячеслава Будановського, 5 оповідань) то ще дещо розкинене в періодичних виданях.

Є в тім рівнї ріжної вартости, від шкільних статий як „Мушицька смерть" до річий писаних на швидку руку, або з політичною тенденцією, але в усім єдиний великий талант, знане людської душі і вмінєть малювати її словами. — Переважають сюжети з селянського житя. Нарси з житя інтелїґенції мають гумористично-сатиричний характер.

Останних 10 лїт Мартович нїчого не друкував. Але, на скільки можна було розвідати, не перестав творити. Працював над більшою повістю, писав оповідання. В останних місяцях мав зацїкавити ся українськими селянами з Росії, які в характері російських полонених працювали коли землї під його управою, і писати з їх житя. В кождім разї остане літературну спадщину, в якій повинно знайти ся щось цїнного, а може й найцїннїйшого з усеї його творчости.

М. Лозинський.

СТРІЛЕЦЬКА ТУГА.

В памятний день,
Коли ми місто покидали,
В чужу країну від'їжджали,
Глядів я в очи Твої любі,
Синьо-голубі.

І всякий жаль,
Який колись жевріс у груди,
Що „взяли її чужі люди" —
Минувсь, як взрів ті очи-сині,
Ті голубині.

Посеред куль,
Що понад голови лїтали
І серце жахом заливали,
Нераз згадав я очи любі,
Синьо-голубі.

І місяць май,
Що зміняв сьвіт в чудну картину,
І кожду звеселяв людину,
Нераз нагадав сині очи,
Любі-дівочі.

І білий снїг,
Що в лучах сонця так все блищить,
Немов кришталами зір манить,
Каже згадати Твої очі,
Вже — не дівочі.

І вір мені,
Що хоч минуть ся десятки лїт,
Змінять ся люди, змінить ся сьвіт,
Я все згадаю Твої очи,
Гарні дівочі.

Колиж жите
Жорстоко зломить мої сили,
Я з своїм горем, а тяжкій хвилі,
Прийду ще глянуть в Твої любі —
Очи голубі...

Грицько Трух, Х. С. Стрілець.

МОЖЕ У ВАС ЩЕ НЕМА КАЛЄНДАРЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА на 1916 РІК?

Що думають американські учені і наші люди про виїзд і приїзд еміґрантів до Америки? Се знати кождому потрібно. А довідаєтесь про се лише з календаря У. Н. С. на 1916 рік.

Спішіть ся, бо небавом вже не стане! Замовленя і гроші посилайте до: "SVOBODA" 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЩОБИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ БУДУЧНІСТЬ СВОЇМ РОДИНАМ, ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА.

По інформації пишіть на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ПОЗІР РОБІТНИКИ І РОБІТНИЦІ З БАЙОН, Н. ДЖ., ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., АМБЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., НЮАРК, Н. ДЖ., НЮ-ЙОРК, Н. Й., СТЕЙПЛЕТОН, С. АЙ., і инших околиць,

Заходом тов. Укр. Пост. Клюб. Бр. св. Михаїла і Бр. св. Димитрія

В СУБОТУ, ДНЯ 26. ЛЮТОГО 1916 Р.

— відбуде ся —

Перший Великий Український Баль

в "Capitol Hall", (Капітол Гол), 22. ул., на розі Бродвей, Байон, Н. Дж.

Початок балю о годині 3. пополудни.
Вступ від особи 25 цнт.

МУЗИКА ПЕРШОЇ КЛЯСИ.

ВЕСЬ ДОХІД З СЕГО БАЛЮ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА „УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ" В БАЙОН, Н. ДЖ.

Порядок сего сьвята відбуде ся так: Всї товариші „Українського Клюбу" і члени Бр. сьв. Руск. Михаїла, відділ У. Н. Союза як і члени Бр. св. Димитрія, від. Р. Н. Союза з товариськими і братськими відзнаками мають явити ся в годині від 6-тої в суботу вечером дня 26-го с. м. на гали „Взорна", 19 улиця, на розі Авє. А. Зберітам всї Товариства і Братства ешкаїрують з прапорами в суроводі первердної нюйорської орхестри від правоблем д. Василя Ошуста через улиці міста Байон до галї (Капітол Гол), де має відбутись сьвятне забава і бенкет. На се сьвятто має панувати безустанна весьлина. Товариш і брат, єсли почувають се щирим Українцем. Таксамо запрошують ся всїх Українцїв і Українок з Байон і околиці, щоби прийшли на сю нашу і велику забаву.

24-25

За добру забаву і щирий приїзд ручить.

БАЛЕВИЙ КОМІТЕТ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

В неділю, дня 27. лютого 1916 р.

відбудуть ся

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

в гали Ковальчина, 86 2-га улиця, Пасейк, Н. Дж.

ПОЧАТОК О ГОД. 3. ПОПОЛУДНИ.

На тім вічу буде промовляти д. М. Січинський і другі. 24-25

ВСТУП 10 ЦНТ.

Обовязком кождого Українця з Пасейку і околиці є віче пятниць.

КОМІТЕТ.

ЦАР МИКОЛА.

— Я отворив думу і пустив її, щоби ходила, а вона надула ся, як би хотїла мене з'їсти!!! Файна мені забавка! Міністри дали мені її в руки і казали: „На, маєш, бав ся!" А вона така страшна, немов би мене хотїла вонити! Що я з нею зроблю? Як я її тепер замкну? Хто мені поможе? Чи вистарчать міністри, чи треба буде аж кликати війско?

ЗВІТ КОМІТЕТУ ОБОРОНИ МИРОСЛАВА СІЧИНСЬКОГО.

В кілька місяців по приїзді д. Мирослава Січинського до Злучених Держав представителі двох організацій, а то: Руського Народного Союза з осідком в Скрентон, Па. і Українського Народного Союза з осідком в Джерзи Сіти, Н. Дж., на запрошенє д. Мирослава Січинського зійшли ся в неділю дня 2-го лютого 1915. р. в Ню Йорку на засїданє.

На се засїданє прибули слїдуючі добродії: Іван Артимович, Михайло Саламандра, Мирослав Січинський, Омелян Ревюк, Володимир Лотоцький, Михайло Беля, Дмитро Капітула, Осип Стеткевич, Андрій Савка, Семен Ядловський і Михайло Угорчак.

До переведеня нарад вибрано предсїдателем д. Д. Капітулу, а секретарем д. М. Белю. Перший забрав слово д. М. Січинський і представив присутним ціль свого приїзду до Злучених Держав, ціль зборів, справу можливого процесу і т. и. Опісля забирали всї присутні голос в дискусіях, призадумуючи ся над ріжними евентуальностями перед, підчас а також і по процесї.

По довших дискусіях ухвалено одноголосно оснувати тіснїйший тимчасовий Комітет Оборони. Ухвалено, що всї присутні мають становити тимчасовий комітет, споміж котрого вибрано отсю екзекутиву: Д. Капітула, предсїдатель; І. Артимович, містопредсїдатель; Андрій Савка, касїр; Михайло Беля, секретар. — Дальше на сих зборах вибрано д. Омеляна Ревюка на переводчика на анґлїйску мову актів процесових, статий писаних з нагоди атентату і всего, що для адвокатів було потрібне до приготовленя процесу.

Між иншим ухвалено, що д. М. Січинський покищо має бути знаний під чужим назвищем та раджено, щоби, оскільки можливо, побут д. М. Січинського в Америцї держано в тайнї поти, поки всї акти і потрібні матеріяли не будуть виготовлені до процесу. Представителї обох висше згаданих орґанізацій згодили дати на розпочатє процесу, приготовленє актів і т. д. по $1.000 (тисячу долярів), а по складки до загалу ухвалено віднестись доперва тоді, коли вже ціла справа буде приготовлена.

Окрім справи процесу обговорювано ще много инших справ, а по вичерпаню нарад засїданє закрив предсїдатель Д. Капітула.

Ню Йорк, Н. Й. дня 2-го лютого 1915 р.

Д. Капітула, предс.
М. Беля, секретар.

По упливі відповідного часу і по приготовленю процесу через тимчасовий Комітет і адвоката, д. С. Поллака, а також і через д. М. Січинського, екзекутива тимчасового Комітету скликала засїданє на день 15-го липня 1915 р., в Ню Йорку, на яке запрошено більше людий. Протокол з сего засїданя зучить:

ПРОТОКОЛ

із засїданя в справі Мирослава Січинського, відбувшого ся дня 15-го липня 1915 р., в Бреслін Готел, 29-та ул. і Бродвей, Ню Йорк, Н. Й.

Засїданє отворив предсїдатель тимчасового Комітету д. Д. Капітула і поставив пропозицію, щоби збори вибрали предсїдателя до переповадженя нарад. На постаненє і поперте внесенє ухвалено присутними, щоби предсїдателем засїданя був д. Д. Капітула. На секретаря покликав предсїдатель д. Богдана Дуткевича.

На засїданю були присутні добродії: Ів. Лазорчик, Д. Капітула, І. Ардан, В. Грищко, М. Беля, М. Саламандра, Ю. Луцїв, В. Левчик, Ю. Павчак, С. Гладкий, Т. Каськів, І. Артимович, А. Музика, В. Кнїгинницький, С. Чіснок, є. Н. Дмитрів, о. Й. Чапинський, Н. Росолович, К. Кирчів, С. Ядловський, О. Стеткевич, А. Савка, М. Угорчак, В. Лотоцький, О. Заплатинський, В. Дуткевич, В. Дідилївський, В. Татомир, Й. Сєдлар, М. Хандога, Я. Корнат, І. Бугера, Т. Висоцький, С. Поллак і М. Січинський.

По отвореню засїданя і списаню присутних предсїдатель Д. Капітула представив працю тимчасового комітету і ціль сих зборів. Бесїдник представив, що тимчасовий Комітет Оборони М. Січинського був завязаний представителями Руського Народного Союза і Українського Народного Союза в липни 1915 року, для приготованя актів до евентуального процесу. Комітет поручив був п. Омелянови Ревюкови перекласти на анґлїйску мову промови, виголошені в австрійськім парляментї і статї, поміщені в европейській пресї про справу 12. цьвітня 1908. Тимчасовий Комітет згодив також адвоката Семена Поллака з Ліґи оборони політичних преступників.

Як п. Омелян Ревюк скінчив переклад актів, тимчасовий Комітет скликав Українців з усїх орґанізацій і партий для заложеня сталого оборонного Комітету.

Опісля забрав голос д. М. Січинський і говорив про причини, задля яких він рішив ся згодити ся до іміґраційних властий на Еліс Айленд. Він казав, що знає, що присутні не зовсїм годять ся з тим, щоби він сам зголошував ся, але думає, що вони дадуть перебачити ся. „Той процес треба зачати" — говорив бесїдник — „бо чи скорше чи пізнїйше він мусить зачати ся на чиннебуть донос; а як ми самі зачнемо власне тепер підчас війни, то мимоволї звернемо увагу американської преси на Галичину і загалом на українську справу і поможемо вольности нашого старого краю, бо кождому красви, що борсть ся за свободу, важно, щоби його визволна борба була сьвітови відома".

Другий з ряду забрав слово оборонець справи адвокат п. С. А. Поллак. Він докладно розповна бір справа і що треба до перепровадженя процесу.

По промові п. Поллака присутні забирали голос в дискусії. По дискусії вибрано тайним голосованем тіснїйший Комітет яко екзекутиву, до котрого зістали вибрані слїдуючі дд.: Д. Капітула, предсїдатель; І. Артимович, містопредсїдатель; Андрій Савка, касїр; Мих. Угорчак і Яків Корнат, секретарі. Рішено, що екзекутива повинна коопту вати більше членів.

Дальше одноголосно ухвалено, що всї присутні мають бути членами ширшого комітету.

Рівнож на постаненє і поперте внесенє ухвалено одноголосно вівати до ширшого комітету поодинокі особи з головнїйших центрів в Америцї.

Ухвалено, що назва комітету має бути: Комітет Оборони Мирослава Січинського, а по анґлїйськи: Mirosław Sichinsky's Defense League і що осідок комітету має бути в Ню Йорку, Н. Й., адреса адвоката п. Поллака.

Ухвалено вибрати слїдуючі комісії, а то: Комісію пресову і правничу. Пп. Ревюк, Лотоцький і Кнїгинницький були вибрані до комісії пресово-інформаційної, а Ревюк, Лотоцький, Кнїгинницький і Дуткевич до комісії правничої.

Ухвалено у відповідним часї видати відозву до Українців, живучих в Америцї, о збірку фондів на цїли Комітету Оборони Мирослава Січинського. Відозви мають бути одної редакції.

Ухвалено устроювати у відповідним часї віча в Америцї з рамени Комітету.

По скінченю наради засїданє замкнув предсїдатель Д. Капітула.

Ню Йорк, Н. Й., дня 15. липня 1915 р.

Дмитро Капітула, предс.;
Богдан Дуткевич, секр.

З огляду на вагу справи, зараз слїдуючого дня т. є. 16-го липня 1915. р. предс. Д. Капітула скликав засїданє екзекутиви. З сего засїданя протокол слїдує:

ПРОТОКОЛ

з засїданя Гол. Екзекутивного Уряду Комітету Оборони Мирослава Січинського, відбувшого ся в пятницю, дня 16-го липня 1915 р. в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Засїданє отворив предсїдатель Дм. Капітула.

На засїданю були присутні: Мирослав Січинський; члени екзекутивного уряду: Дмитро Капітула, Андрій Савка, Михайло Угорчак; та члени ширшого комітету: Семен Ядловський, Володимир Лотоцький і Богдан Дуткевич.

Перший забрав слово предсїдатель Д. Капітула і заявив, що з огляду на важність справи не можливо було засїдати відкладати, хоч два члени екзекутивного уряду, а то: дд. І. Артимович з Філядельфії і Я. Корнат з Ню Йорку не могли бути присутні. Предсїдатель поручив секретареви Мих. Угорчакови точний протокол із сего засїданя вислати обом згаданим добродіям, щоби в сей спосіб були обзнакомлені з цїлою справою, яка була предметом нарад на тім засїданю.

На засїданю принято отсї ухвали:

1. Ухвалено виготовити відповідний реферат на віча і резолюції, котрі мають бути приняті на вічах. Також ухвалено виготовити в анґлїйскій мові короткий звіт з віча і резолюції. Все те мало бути видруковане у відповідній скількости і розіслане по всїх місцевостях, де би віча відбували ся. На кождім вічу був би відчитаний випрацований реферат і ухвалено би було одного змісту резолюції, а комітет вічевий мав постаратись, аби в його місцевости вони були поміщені в анґлїйских часописах, зараз слїдуючого дня або в найблизших днях.

2. Ухвалено виготовити відозву до американських Українців з переповіданем цїлої справи т. Мирослава Січинського. У відозві мало ся завізвати до скликуваня віч, ухвалюваня резолюцій і збираня жертв на покрите коштів оборони Мирослава Січинського.

3. Ухвалено виготовити відозви для опублїкованя в часописях до загалу Українців-в Америцї, а окремі до товариств, братств і відділів ріжних орґанізацій, в цїли, згаданій в точці третїй. Відозви для товариств і братств мало би вислати у відповідній скількости до головного уряду даної орґанізації, а той мав би розіслати до відділів своєї орґанізації.

4. Ухвалено виплатити адвокатови п. С. Поллакови на рахунок справи $300.00, а на будуче в міру поступу процесу.

5. Ухвалено платити Мирославови Січинському з фонду оборони М. С. по $75.00 місячно, щоби міг заняти ся виданем відповідної книжки в анґлїйскій мові про українську справу і займати ся приготованем Українського Сойму в Ню Йорку.

6. Ухвалено виготовити відповідний афіш до наліпуваня на видних місцях по ріжних містах Злучених Держав. На сїм афішу мала видніти мапа Европи з окремим відзначеним мапи України і з відповідними поясненями в анґлїйскій та українській мові, чому і як Україна поневолена. Сей афіш мав бути так виготовлений, щоби його зміг би відповідний до процесової і до загально-української справи. Виготовленє афішу і всїх других річий до опублїкованя, як відозв і т. п. поручено пресовій комісії.

7. Ухвалено виготовити і вислати відповідну відозву до всїх запомогових орґанізацій українських в Америцї, щоби зі своїх фондів кожда орґанізація жертвувала відповідну суму на покрите коштів оборони в процесї Мирослава Січинського.

8. Припоручено згідно з ухвалою тимчасового Комітету Оборони Мир. Січинського, запашшою на засїданю, виплатити кошти подорожи і дієту по $4.00 денно бувшим членам Тимчасового Уряду: Д. Капітулї, Ів. Артимовичеви і М. Белї.

На сїм засїданю замкнув предсїдатель Дм. Капітула.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 16-го липня 1915 р.

Дмитро Капітула, предс.;
Михайло Угорчак, секр.

Опісля відбували ся майже що другий день ріжні конференції в справі процесу, в яких брали участь члени екзекутиви, комітету пресового і правничого та адвокати. Конференції відбували ся в місцях, де була потреба. З огляду на важні причини справу зголошеня до іміґраційних властий відложено на осінь 1915. р. на місяцї вересень або жовтень.

На день 8-го жовтня 1915. р. предсїдатель д. Д. Капітула скликав засїданє екзекутиви Комітету Оборони М. Січинського та комісії пресової і правничої. З сего засїданя протокол звучить:

ПРОТОКОЛ

з засїданя тіснїйшого Комітету Оборони Мирослава Січинського, відбувшого ся дня 8. жовтня 1915 р. в домі Укр. Нар. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Засїданє отворив предсїдатель Д. Капітула о годинї 3.30 пополудни. На засїданю були присутні слїдуючі добродії: Д. Капітула, А. Савка і М. Угорчак, члени Екзекутиви; В. Лотоцький, В. Кнїгинницький, Мир. Січинський і Богдан Дуткевич, члени правничої і пресової комісії. На засїданє не явили ся дд.: І. Артимович і Яків Корнат, члени екзекутиви, однак свою неприсутність оправдали письменно.

Перший забрав слово д. Мирослав Січинський і поясняв докладно присутним, чому справу процесу відтягнено з липня аж на жовтень 1915 р. Між иншими головною причиною було виготовленє книжки, а також і те, що комісар іміґраційний з Ню Йорку був на вакаціях.

Бесїду М. Січинського принято до відома з повним вдоволенем. Опісля секретар М. Угорчак прочитав кореспонденцію, котра наспіла до Комітету в послїдних днях перед засїданем. По прочитаню кореспонденції секретар М. Угорчак пояснив, длячого декотрі точки, ухвалені на засїданю 16-го липня 1915 р., не були буквально виконані. В сїй справі майже всї присутні забирали годе. По дискусії ухвалено, що пресова комісія Комітету має порозуміти ся з редакціями українських часописий, котрі прихильно відносили ся до справи процесу д. М. Січинського, в справі публїкацій Комітету Оборони М. Січинського.

Дальше ухвалено, щоби віч в справі процесу і збираня жертв не раздягувати так довго, доки адвокати Комітету Оборони М. Січинського не признають хаяї за відповідну.

Дальше ухвалено, що пресова Комісія Комітету Оборони М. Січинського має постарати ся о вияснене справи статий, поміщених в „Народній Волї" в справі касієра і других членів екзекутиви Комітету Оборони М. Січинського.

Ухвалено розіслати до всїх українських часописий комунїкати Комітету Оборони М. Січинського.

Ухвалено виплачувати всї білї і рахунки на підставі підписаних асиґнат предсїдателем і секретарем.

Предложений рахунок має виплачувати касієр К. О. М. С. д. А. Савка.

Ухвалено виплатити д. С. Поллакови за працї до книжки „Україн'є Клєйм ту Фрідом", за котрі він сам мусїв заплатити сторонам за переводи і т. д.

На підставі ухвали з дня 15-го липня 1915 р., котру принято на засїданю Комітету Оборони М. Січинського, ухвалено поширити екзекутиву і також покликати людий доброї волї до ширшого Комітету з ріжних місцевостий Злучених Держав.

Ухвалено покликати до екзекутиви ще слїдуючих добродіїв: Теодозія Каськова і Івана Володайківича в характері містопредсїдателів; Петра Задорецького на заступника касієра і Стефана Гладкого на третього секретаря.

Дальше ухвалено, щоби секретар М. Угорчак відніс ся до орґанізацій о подане імен людий на членів ширшого Комітету Оборони М. Січинського.

Також ухвалено покликати декотрих людий, що не є в орґанізації, а є впливовими людьми.

З огляду на те, що підчас самого процесу М. Січинський має більші видатки, Комітет ухвалив підвисшити йому місячну платню з $75 на $100 від 1. жовтня почавши.

По вичерпаню нарад засїданє замкнув предсїдатель Д. Капітула.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 8-го жовтня 1915 р.

Дмитро Капітула, предс.;
Михайло Угорчак, секр.

По засїданю було много конференцій, аж вкінці прийшла відомість, що правительство Злучених Держав признало вільний побут д. Мирославови Січинському в Америцї.

По сїм екзекутива приготовлялась до скликаня зборів членів екзекутиви і ширшого Комітету Оборони М. Січинського. Міжтим всї потрібні ухвали зістали виконані.

На день 28-го грудня, 1915. р., з припорученя предсїдателя д. Д. Капітули секретар М. Угорчак скликав засїданє К. О. М. С. через письменне повідомленє, заслане почтою. Се повідомленє звучить:

Ню Йорк, дня 23. грудня 1915.

Поважаний Пане!—

Як відомо Вам з часописий українських і других, еміґраційні власти сеї держави признали вільний побут добр. Мирославови Січинському в Злучених Державах, а тимсамим добр. Мирослав Січинський має право стати вільним горожанином Злучених Держав і жити разом з нами і з другими народами на земли Вашінґтона. Значить, що процес Мир. Січинського покінчив ся успішно і корисно для інтересованого, а тимсамим і для загалу українського народа.

З уваги, що процес скінчений, екзекутива Комітету Оборони Мир. Січинського уважала за відповідне конечно скликати послїдний мітінґ Комітету Оборони Мир. Січинського на второк, дня 28-го грудня 1915 р. в Schuetzen Hall, 12 E. 8th St., New York, N. Y.

На сїм мітінґу екзекутива здасть звіт з цїлої дїяльности в справі Оборони Мирослава Січинського т. є. звіт з приходів і розходів і т. д.

Сей мітінґ є великої ваги для всїх Українців, інтересованих в справі Оборони Мир. Січинського. Длятого з розпорядженя предсїдателя Ком. Оборони Мир. Січинського остаю просить сї Вас, яко члена К. О. М. С. прибути на се засїданє.

Коли би Ви з важної причини не могли прибути на се засїданє, просить ся Вас повідомити о сїм екзекутиву К. О. М. С.

Кождий член Комітету, що прибуде на се засїданє, має всї кошти сам за себе покрити.

Початок висше згаданого засїданя буде третїй годині пополудни 28-го грудня 1915 р.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ К. О. М. С.:

Мих. Угорчак, секр.

Протокол з сего засїданя звучить:

ПРОТОКОЛ

з засїданя Комітету Оборони Мир. Січинського, відбувшого ся дня 28-го грудня 1915 р. в Ню Йорку, в „Шінєн Гол", 12 іст 8 улиця.

Засїданє отворив предсїдатель Д. Капітула о год. 4.30 пополудни.

На засїданю були присутні слїдуючі добродії: Д. Капітула, І. Артимович, М. Угорчак, А. Савка, Я. Корнат, С. Ядловський, Н. Хомицький, С. Чіснок, В. Кнїгинницький, В. Яхницький, Ю. Павчак, І. Каштанюк, Б. Дуткевич, В. Лотоцький, М. Січинський і оборонець Семен Поллак.

Перший забрав слово Д. Капітула і поясняв присутним ціль сих зборів, а також здав звіт зі свого урядованя яко предсїдатель Комітету Оборони Мирослава Січинського. Опісля здавав звіт містопредсїдатель комітету І. Артимович і заявив, що з уваги, що предсїдатель Д. Капітула цїлий час урядував, він не мав нагоди брати активної участи в урядованю.

Опісля здавав звіт секретар комітету Мих. Угорчак. Він прочитав імена всїх членів К. О. М. С. Імена членів Комітету Оборони Мирослава Січинського є отсї:

Екзекутива: Дмитро Капітула, предс.; Іван Артимович, містопредс.; Теодозій Каськів, містопредс.; Іван Володайкевич, містопредс.; Андрій Савка, касієр; Петро Задорецький, заст. кас.; Михайло Угорчак, секр.; Яків Корнат, секр.; Стефан Гладкий, секр. Члени ширшого Комітету: Ів. Лазорчик, Ів. Ардан, Вас. Грищко, Мих. Беля, Мих. Саламандра, Ю. Луцїв, Вас. Левчик, Юл. Павчак, А. Музика, Вол. Кнїгинницький, С. Чіснок, Н. Росолович, К. Кирчів, С. Ядловський, О. Стеткевич, В. Лотоцький, О. Заплатинський, Б. Дуткевич, В. Дідилївський, В. Татомир, В. Сєдлар, М. Хандога, І. Бугера, Т. Висоцький, Ів. Артимович, М. Вабій, М. Бабей, К. Бінк, Ів. Бунга, О. Чайківський, М. Чарнецький, М. Чемерин, Ст. Дембіцький, Й. Демкович, Н. Джмелик, Й. Федюшка, Т. Фурик, С. Фесолович, др. С. Гриневецький, Е. Гвозник, Мирон Гундич, Й. Гундяк, В. Гасїй, Ст. Гузар, В. Яхницький, Ілія Яремій, Й. Катуська, П. Кирилюк, Дм. Кривий, М. Кунька, Ю. Краївський, А. Калита, Онуфр. Курко, І. Кіч, І. Каштанюк, І. Левицький, В. Малївич, Т. Мараз, С. Матчак, С. Маційовський, Дм. Николайко, М. Накрейко, Ст. Олійник, Т. Починок, І. Переговський, Дм. Підгайний, Мих. Провода, Мих. Полянський, Д. Ружицький, Р. Ревада, Омелян Рекрут, др. В. Й. Сіменович, І. Середницький, С. Самборський, Й. Сенчина, Р. Слободян, М. Стецїв, І. Семків, Юл. Лудишин, В. Сербай, М. Семенюк, С. Сенюк, Ст. Скленкович, А. Сирота, Н. Серединський, П. Синстун, Алекс. Шаршонь, А. Шандрівський, О. Шараварко, Анд. Шмігельський, А. Шеремета, Н. Шемеряк, Н. Величко, С. Витрвал, Ів. Ваверчак, В. Воргуль, Ю. Хоминець, Й. Хомів, Н. Хомицький, Д. Хомин, І. Завадя, М. Байлюк і Ів. Синстун.

Опісля заявив секретар, що декотрі українські орґанізації і особи ігнорували письма Комітету а декотрі відносили ся дуже холоднокровно до цїлої акції процесової, навіть фонїв не зали зі своїх кас на покрите коштів процесу. Дальше заявив, що цїлу справу процесу взяли були на себе лише дві орґанізації: Український Народний Союз і Руський Народний Союз. Сї дві орґанізації і їх органи „Свобода" і „Народна Воля" стояли від самого початку солїдарно аж до кінця довершеного процесу.

Дальше Мих. Угорчак, секретар К. О. М. С. виклав понад 290 ріжних листів від К. О. М. С. до ріжних сторін.

Рівнож Мих. Угорчак заявив, що він робив все для справи К. О. М. С., що було потрібне і що було в його силї.

Дальше здавав звіт д. Яків Корнат і заявив, що з огляду на те, що д. Мих. Угорчак уряжував цїлий час, анї він анї С. Гладкий не мали нагоди брати участи в урядованю яко секретарі.

З черги здав звіт д. А. Савка, касієр Комітету Оборони М. Січинського. А. Савка перечитав докладний звіт з приходів і розходів Комітету Оборони М. Січинського, а також згадав про рахунки, котрі мають бути в короткім часї заплачені. Опісля на жаданє А. Савки вибрано контрольну комісію, котра провірювала всї рахунки, білї, позиції приходів і розходів — в загалї цїле книговодство. До сеї комісії зістали вибрані дд. Я. Корнат, Н. Хомицький і С. Чіснок.

В імени пресової і правничої комісії здавали звіт дд. Б. Дуткевич і В. Лотоцький. Оба вони заявили, що обі комісії робили все потрібне до процесу, що адвокат п. С. Поллак зарядив, і що було потрібне до сеї справи.

Опісля на постаненє і поперте внесенє ухвалено виплатити білї, котрі є ще не заплачені і на котрі Комітет має зобовязанє.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено з днем 31-го січня 1916 р. розвязати Комітет Оборони Мирослава Січинського, а екзекутива т. є. предсїдатель, секретар і касієр мають покінчити всї справи, котрих Комітет ще не полагодив.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено, щоби в оголошеню під жертвами фонду помістити опонїтку, щоби кожде товариство, комітет чи одиницї прислали зібрані гроші на цїль фонду до 30-го січня 1916 р., коли які гроші на се цїль мають.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено оголосити у своїм часї звіт К. О. М. С. від початку аж до нинїшнього істнованя, та подати імена орґанізацій, котрі брали участь в справі, а також імена членів Комітету.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено від справою порушеною д. Д. Контуном перейти до порядку дневного.

На бажанє д. Мирослава Січинського постановлено, поперто і ухвалено внесенє, щоби відповісти пропозицію, котру дали члени Комітету із Скрентон, Па. Пропозиція була, щоби зібрати д. М. Січинському дарунок з грошах з нагоди виграня процесу.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено видати книжку в анґлїйскій мові в справі процесу, котру зобовязав ся зладити п. С. Поллак, не жадаючи особної нагороди крім того, що взяв за справу.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено, що у сїй книжцї мають бути поміщені фотоґрафії членів екзекутиви. Се жадав п. С. Поллак.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено сю книжку розіслати всїм інтересованим в Америцї і в старім краю, а висилку і оплачуваню мають ся покрити з фонду К. О. М. С.

Опісля здавала контрольна комісія звіт з контролї, яку перевела, і заявила, що все найдено в найлучшім порядку.

По звітї контрольної комісії майже всї члени присутні забирали голос в дискусії, висказуючи своє вдоволенє для екзекутиви Комітету Оборони Мирослава Січинського.

По вічевій дискусії на постаненє і поперте внесенє ухвалено звіти предсїдателем Д. Капітули, секретаря Мих. Угорчака, касієра А. Савки, містопредсїдателя І. Артимовича, секретаря Я. Корнатa та членів комісій Б. Дуткевича і В. Лотоцького і других приняти до відома.

На постаненє і поперте внесенє ухвалено, що по виплаченю всїх зобовязань К. О. М. С. остала сума має бути передана д. М. Січинському до вирішаня його зобовязань з часу увільненя з вязниці (для помочи людям, котрі помагали в війнї 1911 р., а тепер находять ся у прикрій потребі).

Предсїдатель Д. Капітула подякував п. С. Поллакови за його труд і щиру працю в процесї д. М. Січинського. Присутні через повстанє з місць зсолїдаризували ся з предсїдателем Д. Капітулою. П. С. Поллак приняв се до відома і заявив, що він робив лиш те, що було його обовязком, аби справа вийшла після бажань Комітету українського загалу.

Також подякував п. С. Поллак пп. Комітетови за труд і поміч, а особна дякував д. М. Січинському, котрий немало доложив праці і труду в процесї.

Д. Мирослав Січинський подякував всїм членам Комітету за їх щиру працю в процесї, котрий вийшов корисно для справи.

По вичерпаню порядку дневного засїданє замкнув предсїдатель Д. Капітула.

Ню Йорк, Н. Й., дня 28-го грудня 1915 р.

Д. Капітула, предсїдатель;
Мих. Угорчак, секретар.

Фінансовий звіт з приходів і розходів Комітету Оборони Мирослава Січинського:

ПРИХОДИ:

Український Народний Союз	$1.000.00
Руський Народний Союз	1.000.00
Місцеві комітети, товариства, братства і поодинокі жертводавці зложили по день 31-го січня 1916 р.	5.837.82
Разом	$7.837.82

РОЗХОДИ:

За переведенє справи увільненя М. Січинського виплачено оборонцеви-адв. С. Поллакови з Ню Йорку (після попередної умови)	$2.500.00
За посередництво в переведеню справи М. Січинського виплачено адвокатови Гілбертови І. Ров	400.00
За перевід актів процесових з процесу в Австрії і голосів сьвітової преси, як також дебат у віденськім парляментї для потреб тутешної оборони	390.00
Американсько-анґл. бюрови для інформованя часописий про процес М. Січинського і про українську справу загалом	150.00
Кошти подорожи М. Січинського до Америки	250.00
За написанє статий до американсько-анґлїйських часописий для познакомленя Американців з українськими змаганями	100.00
За виданє (папір, друк і переплет) анґлїйскої книжки „Україн'є Клєйм ту Фрідом" в 3500 примірниках	1.168.61
За працї авторські до книжки „Україн'є Клєйм ту Фрідом" і переведенє коректи	776.85
Видатки на марки на розсилку книжок до американсько-анґлїйських редакцій, сенаторам, конґресменам, публїцистам, лїтератам, полїтикам і другим	60.12
За оголошеня про книжку „Україн'є Клєйм ту Фрідом" в 4-ох анґлїйських часописях	35.10
За друки для ужитку Комітету Оборони	8.75
Адміністраційні видатки Комітету Оборони	5.82
За 3-разове винаймленє ґалї на засїданя Комітету Оборони	13.50
Зворот коштів подорожи і дієти членам екзекутивного комітету, з подальших місцевостий	105.00
Телеграма до Швайцарії про увільненє М. Січинського	7.17
За фотоґрафії М. Січинського	10.00
На удержанє д. М. Січинському підчас його працї для процесу і коло виданнїв в анґлїйскій мові	625.00
Виплачено (часть) д. М. Січинському на сплату його старокравних зобовязань (згідно з ухвалою Комітету з дня 28-го грудня 1915 р.	713.06
Разом	$7.319.58

ЗІСТАВЛЕНЄ:

Приходи	$7.837.82
Розходи	7.319.58
Остала готівка	$518.24

З остаючих гроший Комітет Оборони ухвалив ужити частину на покриє коштів друку брошури в англійській мові про хід справи визволеня М. Січинського, яку з обовязав ся написати оборонець-адвокат п. С. Поллак, і на розсилку решти накладу книжки, а решт гроший (около $300) рішено передати д. М. Січинському на покрите дальших з'обовязань, звязаних зі справою його процесу.

Ті орґанізації або приватні особи, котрі мають вже зібрані певні суми гроший на фонд О. М. С., зволять ласкаво надіслати їх прямо на адресу: M. Sichinsky, 165 W. 122nd St., New York, N. Y.

Ню Йорк, Н. Й., дня 15-го лютого 1916. р.

Д. Капітула, преде.
А. Савка, касієр.
Мих. Угорчак, секр.

НОВИНКИ.

АНГЛІЙСЬКЕ ЧИСЛО „СВОБОДИ".

В понеділок, дня 28-ого с. м., вийде англійське число „Свободи". Буде там цілий ряд ріжних статий на всякі теми з української минувшости і теперішности і цікаві листи Американців та Англійців.

Се число „Свободи" кождий, хто знає англійську мову, повинен по прочитаню сховати собі на памятку або дати якому Американцеви до прочитаня. Хто-ж не знає Англійської мови, то зробить добре діло, як дасть „Свободу" другому Американцеви або чужинцеви що знає англійську мову) до прочитаня.

Також можна давати до редакцій англійських ґазет з просьбою о передруковане бодай одної статі.

Коли в той спосіб розширить ся у Злучених Державах бодай яких 20.000 примірників англійского числа „Свободи", то се немало причинить ся до обзнакомленя Американців і чужинців з нашою народною справою.

Щоби наші читачі не були через появу англійского числа „Свободи" задовго без української ґазети, четверговe число видамо о один день скорше, то значить, що воно появить ся з друку (лише на 4 сторонах) замісць в середу — вже у второк, дня 29-ого с. м. сполудня, а по дальших містах Злучених Держав буде вже в середу, дня 1-го марта с. р.

Всі, що замовили англійське число „Свободи" в більшій скількости, дістануть також по виході з друку.

ПОЛЬЦЕНЄ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Пан Г. Підкальний з Олієн, Н. Й., просить нас о поміщенє слідуючої новинки: Тутешний польський парох, кс. Томаш Гвоздзь скликав дня 13. с. м. мітінґ і там Поляки ухвалили, щоб кождий Українець, чи самотний чи фамілійний, належав до польської парохії. Котрий не буде належати, не мати-ме ніякої услуги коснельної, то значить: ксьондз не дасть нікому слюбу, не охрестить, не висповідає і т. п., поки дотичний Українець не пристане на польське, то є не вступить до парохії. Перестерігають ся Українців з Олієн, Н. Й., щоб тримали і плянували свою народність і віру та не дались перетягнути у ворожий нам табор.

—o—

БРАЗИЛІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ СТАРОМУ КРАЄВИ.

Одинока українська ґазета, яка виходить в Бразилії — „Праця", зібрала доси на поміч Українцям у старім краю около 900 мільярдів (близько 1.500 корон), які вислала на адресу п. Юліяна Романчука у Відни.

—o—

ВІСПА В ГАЛИЧИНЇ.

Від 2. до 8. січня с. р. стверджено в Галичині 1.085 случаїв віспи в 52 повітах (в 263 громадах), а на Буковині 83 случаїв в 3 повітах (в 11 громадах). В инших краях Австрії стверджено в тім самім часї 112 случаїв віспи.

—o—

ПОШЕСТИ В ГАЛИЧИНЇ.

Урядово оголошують: Від 9. до 15. січня с. р. стверджено в Галичині 226 случаїв пятнистого тифу в 19 повітах (в 47 громадах). — В тім часї стверджено 1.522 случаїв віспи в 55 повітах (в 310 громадах).

—o—

ДО ВІДОМА ТОВАРИШІВ-РОБІТНИКІВ ДЛЯ ЧИЩЕНЯ ВІКОН.

Отсим повідомляємо Товаришів, котрі працюють в місті Ню Йорку і сусїдних місцевостях, що мітінґи юнії робітників для чищеня вікон відбувають ся кождої суботи в українській гали під числом 28. Е. 7-ма улиця, Ню Йорк.

Не сумніваємось, що кождому з Товаришів є зрозумілою вага власної орґанізації і тому закликуємо Вас всїх до громадної участи в мітінґах.

УРЯД ЮНІЇ РОБІТНИКІВ ДЛЯ ЧИЩЕНЯ ВІКОН В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦИ.

24-25

БРУКЛИН, Н. Й.

Заходом українського тов. „Просьвіта" в Бруклині, Н. Й., — відбудеть ся —

В СУБОТУ, ДНЯ 26. ЛЮТОГО 1916 Р.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в New Washington Hall, 118 Cook St., Brooklyn, N. Y.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕР.

ВСТУП 25 ЦНТ.

Запрошуть ся всїх щирих України, так з Бруклина як і з околиць. 24-25

Родимці! За той час, від коли зачалась оружна розправа в старім краю, нїхто не мав нагоди, щоби бодай на хвильку розвеселити ся, тому тов. „Просьвіта" задумала дати на закінчене масницьку якусь родинну забаву і дати спромогу по так довгій журбі і нудах, хоч трохи розвеселитись. Отже приходїть всї, а певно не пожалуєте. На балї буде грати знамомита українська музика; будуть здорові напитки і смачні перекуски.

Також в день балю буде приймати ся нових членів до тов. „Просьвіта" без вступного, а лише за доплатою 50 цнт. місячної вкладки. Тов. „Просьвіта" в случаю недуги платить 6 дол. тижневої запомоги, а на случай смерти 100 дол. Тов. „Просьвіта" має гарний маєток. Збори відбувають ся кождої суботи по першім під ч. 355 Bushwick Ave., в Бруклині. Отже приходїть всї і користайте з нагоди, яку не так скоро стрінете.

Половина доходу призначена на народні цїли.

За добру забаву ручить КОМІТЕТ.

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ — устроєне — ВЕЛИКА ШІСТКА

В СУБОТУ, 4. МАРТА 1916

в "White Eagle Hall", 335 Newark Ave., JERSEY CITY, N. J.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 6-ій ВЕЧЕР.

Вступ 25 центів.

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ.

Вп. Софія Васкашинин з Дітройт, Міш. Просимо подати до адміністрації „Свободи" свою докладну адресу. Ваші листи, без подання в них адреси, справу висилки часописи не направлять. 25-26

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

В неділю, дня 27. с. м. відбудуть ся збори Укр. Нар. Дому, в гали церковній при Гудсон Ave. Мають запасти важні рішеня. Просить ся, щоб прибули всі члени, як також всі ті, котрі інтересують ся тою справою. Збори відбудуть ся по вечірни.

Мих. Андрейчук, секр. рек.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень меншпи не приймаєсь.)

Пошукую свого брата **МАКСИМА БАГРІЯ**, котрий походить з села Стоки, пов. Бібрка. Довший час перебував в Клізабетпорт, Н. Дж. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: Michael & Paul Bahrij; P. O. Box 8, West Raleigh, W. Va. 22-25

Пошукую **МИХАЙЛА КУЛИК** з села Доужкі, повіт Калуш і **МАКСИМА БОЄЧКО** з Сїнки Войнилівської, повіт Калуш. Прошу зголоситись на адресу: N. T., сь „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 24-25

Пошукую свого знайомого **МИКОЛУ КОСТІВ**, з села Гліборичі, повіт Бібрка, Гал. Голоситись прошу на адресу: Michael Kurdyna, 25 Spruce St., Hartford, Conn. 24-26

Пошукую свого товариша **КАЗИКА ДРОЗДЗНА**, котрий походить з села Безнігова Горішня з під Ліса, повіт Ліско, Гал. Перебував в Юнайтед Па. а тепер в околиці Мікізарак- або Пітсбурґ. Він має перетяту долішну губу, с середного росту, ходить повільно, в віці 18 до 20 літ. Хто би о нїм знав, зволить повідомити на понизшу адресу, а дістане $10.00 нагороди. Nicholas Beluch, 47 Moffet St., E. Carnegie, Pa. 25-26

Пошукую свого вуйка **ПЕТРА ПАТРИЛЮК**. Походить з Озвичи, пов. Теребовля, Гал. До Америки приїхав в 1907 році. Перебував в Ню Йорку. Хто би о нїм знав або він сам, прошу ласкаво зголоситись на адресу: Iwan Hnatiw, 103 Kent Ave., Brooklyn, N. Y. 25-26

Пошукую **СТЕФАНА-ЖОВНІРА**, котрий походить з села Линївці, повіт Перемишляни. Літ 16; рослий. За подане його точної адреси дам $50.00 долярів нагороди. Голоситись на адресу: Pawel Związek, 1800 South Third St., St. Louis, Mo. 25-27

ПОТРІБНО ХЛОПЦІВ 16-літних і старших до телеґрафічного офісу. Знанє англійської мови конечне. Добра платня. Голоситись до: Western Union Tel. Co., 76 Montgomery St., Jersey City, N. J. 25-27

ПОШУКУЄСЬ АҐЕНТІВ-ПРЕДСТАВИТЕЛІВ на місто Бейон і Нюарк, Н. Дж. Стале місце з доброю платою. Голоситись до: A. Makray, 1947 Boulevard, near Fulton Ave., Jersey City, N. J. 25-37

НА ПРОДАЖ УКРАЇНСЬКА ГОЛЯРНЯ (барбершоп) в Обурн, Н. Й. в дуже добрім положенню і при головній улици. Властитель проводить себе бизнес через 9 роки. Українців є тут поверх 3000 а Поляків 5000, а українська барберня лише одна. По близші інформації голоситись до: Anthony Shkapiak, 193 State St., Auburn, N. Y. 25

Читайте рульні книжки і ґазети бо часто читанє реде до просьвіти, а просьвіта — со сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарнї „Свободи", „SVOBODA" 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КИШЕНКОВИЙ КАЛЄНДАРИК НА РІК 1916 можна набути в КНИГАРНІ „СВОБОДИ". Ціна 10 центів. — При замовленях на більше число сих календарників дасть значний опуст. Адреса: „SVOBODA" 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ і случалася університету учить англійского язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Інформації устні або на семені удїлює: 18— M. SCHWARTZ, 168 East 89th St., New York, N. Y.

Фарми! Фарма 102-акрова, гарні будинки, коні, худоба, грубий ліс, обсїв. Ціна $3200.00; фарма 50-акрова з будівлею $800.00; 52 акрів землї, сад, ліс $500.00. Голоситись до: Ruska Kolonia, Box 234, Parish, N. Y. 25-28

МОЖНА ЗАРОБИТИ $2.00 ДО $3.00, ЗАЙМАЮЧИ СЯ ВЕЧЕРАМИ ПО РОБОТЇ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК. ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ПИШІТЬ ДО: „SVODA" Dept. K., 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР DR. JOHN SMITH, JR., СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРГ **327 E. 17 St., New York, N. Y.** Офіс отворений в кождім часї. Телефон: Stuyvesant 4493.

Даром! ВЕЛИКИЙ ВОЄНИЙ ЗОШИТ, який містить 58 образків знятих з поля битви. На сих образках побачите як то війна виглядає! Сей зошит дамо даром до книжки з ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Се є дуже інтересна книжка під сю пору. Коштує лише 40 цнт. Гроші можна присилати стемпсами. Накад неявлений, тож спішіть і пишіть еще нині до: RUSKA KNYHARNIA, 34 E. 7th Str. New York, N. Y. —13—

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Драгоманова, Б. Хмельницького і І. Мазепи. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Пишіть на адресу: 76— RUSKA KNYHARNIA. Im. T. Szewczenka 168 E. 4th St., New York, N. Y.

КАТАЛЬОҐ НАЙКРАСШИХ ШТУК МАҐІЧНИХ з великими приборами, як: цьвяки, тарілки, шкляники, фляшки, штакети, карти, кулї, поучаючий заміняти воду у вино, молоко, чорнило, штуки зникали річий і богато других, яких кождий дитко виконає з хвилї розвеселить товариство і навіть може заробляти сим гроші. Катальоґ висилаємо даром. Адресуйте: 13-51 AM. BOOK & NOV. HOUSE, Box 371, Cleveland, O.

ФОТОҐРАФІЯ ВАША НА МЕДАЛЇОНЇ, виробленім артистично і оздобленім в цьвіти і десені, буде найкрасшою памятною для Вас. Пишіть по катальоґ сейчас, залучаючи три одноцентові марки на посилку: 24-29 ARTISTIC MEDALION WORKS, 1734 W. Ohio St., Chicago, Ill.

ДОМИ НА ПРОДАЖ.

1) Chester, Pa., 2306 W. 3rd Street.
2-ПОВЕРХОВИЙ дім, 6 кімнат і ванна, знамените урядженє, тано до набутя; малий задаток, дегідні сплати.
2) 716 Wallace Street, Philadelphia, Pa.
2 і ПІВ ПОВЕРХІВ, 8 кімнат і ванна, велика лота і город, коло РУСЬКОЇ ЦЕРКВИ. Знаменита нагода. Високий рент, тана ціна, малий задаток, дегідні сплати. Ґаранцїя вакности і посїдання. 22-27
Голоситись до: Б. Ф. РУДЗІНСЬКИЙ, 761 Drexel Bldg., або 2367 Orthodox St., PHILADELPHIA, PA.

ВЕСНЯНКИ, плями на лици, прищі, лишаї, і всяка інша нечистість на тїлї, замінуть цїлковито і під ґарантією ніколи не вернуть по нїльказовім ужитю східної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th St., New York, N. Y. 25-27

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА можна набути за 20 цнт. в книгарни „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалів. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хаті. Замовлена шліть до: „SVODA" 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВАЖНА НОВІСТЬ! СПІШІТЬ СЯ ЧИМСКОРШЕ!!!

1) Довший час гадають хлопці за гарними дївчатами, а дївчата за гарними хлопцями, одначе не мають нагоди які способу до осягненя любови. В чім спосіб можна любов осягнути, переконаєте ся з книжки, яку можете купити у нас за малі гроші, лише за $1.00

2) Хто хоче навчити ся в короткім часї анґлійскої мови, може се зробити без великого труду. З нашої книжки можна навчити ся добре читати і писати по анґлійськи по нїльких тижнях. Ціна сеї книжки ..... 75 цнт.

Правда, що Вашою довголїтною мрією і се, як би стати великим бегачем, як можна зробити з $1.00 $10.00 а з них і тисячу. У нас дістанете таку книжку, з якої довідаєте ся, в який спосіб можна прийти до богацтва. Ціна $2.00

Хто замовить ті три книжки разом, отримує їх за $3.00. 24-27

Замовлена посилайте на адресу: CLUB HOUSE Box 335, Chicago, Ill.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяцї 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країн:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяцї $1.00

Single copy 3 cents. Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї мані-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висилцї замовлень належить долучити мані-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописи не звертає ся.

ДІВЧАТА, ЖЕНЩИНИ!!! Котра з Вас хоче дістати гарне ціленьке плаття дуже цікавий катальоґ зовсїм даром, нехай зараз напише до: The Amor Novelties Co., 642 E. 14 St., New York, N. Y. 25-27

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! ПОЗІР! ХТО ХОЧЕ НАБУТИ ГАРНИХ І ЦІКАВИХ КНИЖОК просьвітних, наукових, ріжнородних співанників, молитвенників і календарів воєнних, то пишіть ще нині по наш загальний катальоґ книжок. Залучіть марку на пересилку. Адреса: 13cv26 RUSKA KNYHARNIA IMPORTOWA, 951 W. Erie St., Dep. 4, Chicago, Ill.

КАЛЄНДАРІ НА РІК 1916.

Приятель Жовніра	40 цнт.
Маряинський	35 цнт.
Просьвіта Родина	35 цнт.
Загальний Великий	90 цнт.

Ще не прийшли з краю; скоро надійдуть — будуть сейчас розіслані тим, що їх у нас замовили.

Тепер маємо на складі слїдуючі:

Календар Українського Народного Союза	50 цнт.
Календар Сирітського Дому	60 цнт.
Календар Згоди Братств	50 цнт.
Календар „Українська Родина"	40 цнт.
Календар „Українського Голосу"	50 цнт.
Календарик підручний кишеньковий	10 цнт.

Великий вибір польських і словацьких календарів зі старого краю. 13c—

Замовленя і гроші посилайте на адресу: RUTHENIAN BOOK STORE, 701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

ВАЖНЕ!

для дірігентів, товариств співацьких, клюбів, театральних кружків і т. п.

ДОБРА НАГОДА.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АЛЬБОМ 25 ПІСЕНЬ ДЛЯ МІШАНОГО ХОРУ 60 ЦЕНТІВ.

Також маю всякі партитури до українських театральних представлень на ПРОДАЖ або на ВИПОЖИЧКУ за ґаранцією.

Банди (музика на дутих інструментах) можуть у мене дістати всякі українські нусьики.

В коротшім часї вийде з друку на продаж другий альбом найкрасших 25 пісень на мішаний хор, мужеський а сольові нусьики під акомпаньяментом піяна. 16c25

H. E. SMOLENSKY,
19 W. 112 St., New York, N. Y.
а також у всїх русько-українських книгарнях і редакціях українських ґазет.

Чи є в Вашій хаті ҐРАМОФОН?

ЯКЩО НЕМА, ТО МАЄТЕ НАГОДУ ТЕПЕР НАБУТИ ДУЖЕ ТАНО.

Сей ґрамофон, який тут оголошуємо, є нововинайдений, грає найбільші рекорди, дає дуже чистий голос, таксамо як ґрамофон за 25—35 долярів, а коштує лише $2.75 вже з пересилкою. Це такій ціні може і найбільший його купити. Памятайте, що се річ, яка принесе богато щастя до Вашої хати. Тож не відкладайте на пізнїйше, але вкористайте низкие видатки нуди і заплатіть його ще нині. Вишлемо два рекорди даром кождому, хто ужиє сего купона.

Адресуйте: RUTHENIAN PHONOGRAPH CO. 34 E. 7th Street, New York, N. Y.

ПП. ПАНОВЕ! Залучаю одного долара в мо заплатою на ґрамофон, а решту доплату як отримаю товар. Моя адреса така:

СЕ Є ВЕЛИЧАВА БУДОВА С. ГАМІЛЬТОН-КО.,
815-817 Ліберти-Ave., Пітсбурґ, Па.

МИ МАЄМО НАЙБІЛЬШІ МУЗИЧНІ СКЛАДИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Ми провадимо сей інтерес в Пітсбурґу від 47 літ і піднесливсмо його, позаяк маємо довіре і поступаємо чесно з нашими кустомерами.

Ми заложили українській відділ з рекордами. Се є великий поступ, завдяки якому наші Українцї є добре обслужені.

Ми не спродаємо незнані машини або рекорди. В нашім українськім відділї спродаємо тільки Колюмбія або Вітгер рекорда, які, як Ви знаєте, є найлучші в світї.

ПОДАЄМО ПОНИЗШЕ КІЛЬКА ДОБРИХ РЕКОРДІВ.

КУПІТЬ ІХ У ГАМІЛЬТОНА. — СКЛЕП НАШ ЗАЙМАЄ 6 ПОВЕРХІВ У СІМ БУДИНКУ. — ВЕДЕМО СЕЙ БІЗНЕС ВІД 1870 Р.

ПЕРЕСИЛКУ РЕКОРДІВ ОПЛАЧУЄМО.

РЕКОРДИ УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ І ДРУГІ:

Е. 598. Козачок. Український танець. Оркестра Козюбіна. 75 цнт.	Е. 1210. Ой за гаєм, спів. Мироненька. 75 цнт.
Ой під гаєм зеленеьким. Любинецький, тенор, солло.	Дівча в сїнех стояла, спів. Мироненька.
Е. 6932. І шумить і гудить. 75 цнт. Залягли ся чоловік.	Е. 1211. Кучерявий Марко. спів. Мироненька. 75 цнт. Ой, не ходи Грицю, спів. Мироненька.
Е. 594. Зелена рута. 75 цнт. Раз, цвт, цвт.	Е. 6034 Пугарі з „Наяр Стодоля". Хор Виградова. 75 цнт. „Катїна", весела пісня. Хор Виградова.
Е. 595. Не чужого ми бажаєм. 75 цнт. Бальова легінка.	Е. 6033. Кинув кулиш. 75 цнт. Тере, фере, фере, куку — кулиш.
Е. 596. Чи ти мій. 75 цнт. Мари черкеса.	Е. 1500. Тепер а Турок не козак. 65 цнт. Ви-вітер буйний.

МАЄМО БОГАТО БІЛЬШЕ НА СКЛАДІ, І БУДЕМО ДУЖЕ ТІШИТИ СЯ, КОЛИ ВИШЛЕМО ВАМ НАШ КАТАЛЬОҐ.

ДАЄМО СЮ НАГОДУ ЗАВДЯКИ НАШИМ УКРАЇНСЬКИМ КОСТУМЕРАМ ЗА ІХ ЗГЛЯДИ І ПОРУЧАЄМОСЬ ІМ І НА ДАЛЬШЕ.

S. HAMILTON CO.,
815-817 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa. 25-27

НАРІКАЛА НА БОЛІ,
БОЛҐАРСЬКИЙ КРОВНИЙ ЧАЙ ЦІЛКОМ ТИ ПОМІГ.

Тисячі з тисячі видорівнівших хорих посьвідчать, що проти охорони жолудка, легких, запору, селезінки, мочового пігура, проти ломаня, болю голови, браку апетиту, неправильности стільця і травленя, безсоненя і т. д. є найлучшим і найуспішнїйшим ліком Р. Г. фон Шлікова Болгарський Кровний Чай, що яко чистець крови не має пари на світї і є дуже пожаданий жінками і дївчатами в часї місячних періодів.

О добрім успіху сего ліку Степан Гаспар, 42 Майнс, Вінднер, Па., так пише:

„Заплатіть мені ласкаво еще одну дозу Болгарського Кровного Чаю, бо він мені дуже доміг проти болїв хребта; се сьвята правда, що по короткім уживаню болї мене покинули. Моя жена уживає Болгарський Кровний Чай і їй о много лучше".

Одну дозу Болгарського Кровного Чаю, яка вистарчить на 5 місяців, за $1.00 лише сейчас: Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.

ХОЧЕТЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ ДО КРАЮ,

то висилайте тепер, бо теперішний курс за 100 корон є лише $13.50.

Скоро безпечно і по як найтаньшім курсі то: висилайте через знану вже на від лінії українську Агенцію і Канцелярію:

S. MILANOWYCZ & WEIL CO.,
193 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Коли хто не має наших паперів то просимо виповнити покинені рубрики, відтак се витати і вислати на нашу адресу разом з грішми або моні-ордером. Не одержаню ми сейчас вишлемо гроші до краю а Вам зашлемо посвідку.

Хто вислає гроші.....

Яка Ваша тутешна адреса.....

Хто має в краю відобрати.....

Яке село.....

Почта.....Повіт.....

Кілько посилаєте долярів.....

УЖИВАЙТЕ ДО ПЕРЕПИСКИ З КРАЄМ І В АМЕРИЦІ УКРАЇНСЬКИХ КАРТОК.

В АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКІМ БЮРІ В НЮ ЙОРКУ МОЖНА НАБУТИ:

1) Прегарні кольоровані святочні картки з желаннями з нагоди ВЕЛИКОДНИХ СВЯТ з українськими написами.

10 КАРТОК ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ КОШТУЄ ВСЕГО 25 ЦЕНТІВ.

2) Дуже гарні КРАСНІ КАРТКИ до переписки.

На картках є представлені такі образки:

Тарас Шевченко.

Др. Іван Франко.

Михайло Драгоманів.

Олена Степанів, кадет-аспірант при У. С. Стрільцях, полонена весною 1915 року Москалями в бітві коло Болехова в Галичині.

Софія Галечиніна, у службі при У. С. Стрільцях.

Українські жовніри, в австрійській армії.

Запорожці відлисують султанам. (Малюнок Ілі Репіна).

Цар Петро Великий відвідує українського гетьмана Павла Полуботка у вязниці.

Гетьман Богдан Хмельницький і його Україна.

В Кирилівці, рідним селі Т. Шевченка.

В Кирилівці, рідним селі Т. Шевченка.

Гуцульський танець.

Козак прощасть ся з дівчиною.

Гуцул з Карпат.

Великдень у східній Галичині.

Тузин сих карток (після довільного вибору) коштує враз з пересилкою всего 55 центів.

Замовлення і моні-ордери (можна посилати також американські стемпси почтові) висилайте на адресу: 25

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ЖМІЄЧНИК

є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти рематизма, болів плечий, колена і болів грудий. Є помічне на болі суставів, на болі суставів у руц і ніг, на легкий паралїж карку, болі горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносить ся до генерального агента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 19—57

MIKE FEDIW,
47 Ridge St., Hastings upon Hudson, N.Y.

ПОЗІР!

Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільний трзває все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який тревае 4 тижні. Наука в день або в ночи. Гварантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

International School of Automobile Engineers, 88-111—
147 E. 40th St. New York

ПОСЯГНЕНЄ ПАТЕНТІВ І ВІДПРОДАЖІ

НАЙЛЕКШЕ ДІЙТИ ДО ЩАСТЯ І БОГАТСТВА ЧЕРЕЗ ВИНАХОДИ.

Поможемо Вам в осягненю патенту як також у відпродажи.

РУЧИМО ВАМ ЗА ПАТЕНТ АБО ЗВЕРТАЄМО ВАМ КОШТИ.

Близші поясненя найдете в книжочці, яку на жадане висилаємо кождому даром. 25—37

Пишіть за нею сейчас до канцелярії патентів на адресу:

AMERICAN EUROPEAN PATENT OFFICES, Inc.,
309 Broadway, New York, N. Y.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ

ГАРНУ

КНИЖОЧКУ

Присилайте адреси до:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.

(Староправославного християнського лікаря).

Се лічниче заведенє має вже вироблену славу. Спеціально лічать тут застарілі молодкові недуги, як також перестуджене, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Щасливо вилічую з рематизму, пухлини і ран лишай і скірні виниди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зіл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи.

Інститут отворений щодня від рана до 7. вечером і виключаючи неділь. 25-
Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

Найбільший, найлучший і найстарший словенський головний склад крайових і імпортованих напоїв в Америці.

	ЦІНА ЗА ГАЛЬОН.		
Чернова житнівка,	$2.00,	$2.50,	$3.00
Біла житнівка,	2.00,	2.50,	3.00
Червоний ром,	2.00,	2.50,	3.00.
Джін (Боровичка)	2.00,	2.50,	3.00
Боровичка імпорт.,	4.50,	5.00,	6.00
Сливовіца,	2.00,	2.50,	3.00
Сливовіца імпорт.,	4.50,	5.00,	6.00
Росковичка (Німель),	2.00,	2.50,	3.00
Терпилиця,	2.00,	2.50,	3.00
Анижівка	2.00,	2.50,	3.00
Розолїс,	2.00,	2.50,	3.00
Сіриупс,	3.00,	3.50,	4.00
Вина угайські	1.00 і 1.25.		
Вина каліфорнійські,	1.50 і 2.00.		

Зарубоє помічниче гірке вино 4 бутелки за $2.75, 6 бутельок $4.25, а 12 бутельок $8.00.

Пишіть за нашим гарним і великим словенським цінником назовім. Оплачуємо експрес або фрейт від замовень на $5.00 або висше. Особливу увагу звертаємо на замовленя весільні, на хрестини і заклади. Гарні листи з конвертами, нутарді, стінні календарі і коркотяги висилаємо даром на жадане разом з замовленєм.

Гроші висилайте наперед моні-ордером або в реджістрованім листі. 25с—

C. F. ZARUBA & CO.,
310 Third Ave., (D. Sv.)
PITTSBURGH, PA.

Друкарня „Свободи"

виконує
СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,
як:
ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛИ І КОНЦЕРТИ,
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ ВІЗИТОВІ,
КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ,
СТАТУТИ, ВРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза можуть звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХІ НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

Написав Антоній Ів. Нагорняцький.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Вивчу грати на якім небудь інструменті, єсли тілько Ви любитель музики, не робіть рідниці, чи ви грали на якім інструменті, чи ні. Гарантую за успіх моєї науки в часї 20 до 25 днів.

Жадайте сегодня катальог, залучаючи 2-центову марку на відповідь.
Адресуйте: 22-35

T. KASPER,
5719 S. Laflin St., D. A. Chicago, Ill.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужинів, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РАБІВНИКИ

повинні боятн ся. Рабунки і напади бувають кождого дня. Читаєте в часописах, що вчера когось обраховано, але не знаєте, що завтра те саме може з Вами стати ся, єсли Ви не забезпечите ся. Найлучшим забезпеченем є добрий револьвер і повинен знаходити ся в кождій хаті для власної охорони.

ВЕЛИКА ПРОДАЖА.
ТИЛЬКИ НА КОРОТКИЙ ЧАС!!!

Автоматичний револьвер для детективів, 32 або 38 калібру, вартости $15.00 за..... $3.98

Автоматичний double-action, на 7 стрілів револьвер для детективів, вартости $8 за..... $2.45

Велика нагода за такі малі гроші. Тож не чекайте, тільки залучіть 20 цнт. (в стемпсах або монетою) в листі і напишіть, котрий револьвер хочете, а ми сейчас вишлемо просто до Вашої хати. Решту заплатите по одержаню. Найлучші револьвери, яких уживають детективи, ручимо вповні. В разі незадоволеня звертаємо гроші. Вишліть замовленє сейчас — нині. Адреса: 24-26

HAMMOND SALES CO.,
Dept. R 7. St. Louis, Mo.

Пошукуєть ся Винаходів!

ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ

і для тих, котрі хотять займати ся справами всяких винаходів, є вельми придатною моя книжка п. заг.:

„ЩО ВИНАЙТИ!"

з тисячами навих винаходів, з поясненями про патентоване винаходів і понад

СТО СТОРІН ДРУКУ.

Даром висилаю кождому, хто її жадає. Пояснення і поради безплатно. Прозріжуване, як давній винахід надасть до опатентованя, полагоджую скоро ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО, бо мій офіс є в місті Вашінґтон, осередку Уряду патенів Злуч. Держав.

Пиши ще нині по руськи на слідуючу адресу:

A. M. WILSON
реґістрований адвокат для патентів
311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

Читайте руські книжки і ґазети бо часто читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосованє „наукової" методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО

До лічени.

Чи Ви випадаєте волосє? Чи Ви посивіли зі старости? Чи вони зовсїм лисі і лиші? Чи маєте порлиї і чи сверблять Вас скіри? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисїти?

Коли Ви терпите котру з вимінених недуг, то не зволікайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ".

яку написав один з европейських спеціялістів. Ся книга обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосєм. Будова волоса і тїмени. Причина випаданя волоса і висеня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волоса. Спосіб, яким можна відіслати волосє в 6-ох тиж. Третий тиждень. Сиве волосє. Борода. Письма з признанями вдоволених пацієнтів.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

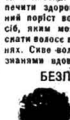

Улевняємо Вас, що наш власний лік званий: Нальвазуна запобігає випаданю волоса, знищить порлиї і сусаве сверблене скіри, зміцнює і спричиняє новий поріст волоса. За 10 центів срібляк або почтовими марками, вишлемо Вам доперший лік КАЛЬВАКУРА № 1 враз з письмо згадаою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошенє і зашліть до нас враз з сю, аю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 27-

Шостий тиждень.

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу вислати мені сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю".
(Долучіть се до Вашого замовленя).

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ БРАТСТВ І ТОВАРИСТВ!

ВАМ БЕЗПЕРЕЧНО ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧІ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

І тому коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то звернїть ся до нас з замовленєм.

Ми є самі фабрикантами і тому у нас дістанете добру роботу, а матеріял ліпший і в дешевшій ціні як деинде.

Як звісно, що кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів чи то до походу, паради, чи на пікніки і прогульки або на инші урочистости виступити з своїми прапорами, відзнаками лентами і в шапках.

Ми удїлимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальог з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY,
115 Nassau St., New York, N. Y.

ГРОШІ

будуть наближати до Вашої мущини, коли будете стригти волосє своїх товаришів. Се дуже легко і при помочи машинки, гребінів і машинки, будете стригти добре і гладко. Пробуйте.

СПЕЦІЯЛЬНА ПРОДАЖА.

Барберські ножиці, гребінь і машинка до стриженя, цїлий гарнітур вартости $5.00 за..... $1.45

Не чекайте, але витніть сейчас се оголошенє і зашліть до нас разом з 20 цнт. (в стемпсах або монетою) яко задаток, а всї прибори вишлє ся сейчас до Вашого дому. Решту заплатите на одержаню. Адреса: 23-28

HAMMOND SALES CO.,
Dept. C 7. St. Louis, Mo.

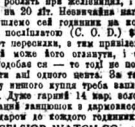

Im. 21 камінний ЖЕЛЇЗНИЧНИЙ ГОДИННИК

для мущин і женщин вакрутче ся без ключника, повсякчасний, з гваранцією на 20 літ, модніші кольори краєвого нарізка. Ходить безустанно точно і є спеціяльно зроблений для залізниць, котрі роблять при залізницях, і гваранте ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кождий адресу за посилкою (C. O. D.) $5.75 і за вкорт пересилки, з тим приміщенєм, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потреба платити ані одного цента. Як такий годинник у иншого купив треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок в дарункови — годає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill. 20-30

ВАЖНЕ

Музикантом за 4 центи!

Ми хочемо сто тисяч живих людий, не мертвих, котрі хотіли би вивчитись грати на інструментах, які їм подобають ся. Нашою методою і здобутками 20-го столїтя ми вивчили тисячі і певно научимо і Вас. Не робить рівниці де перебуваєте. Пишіть до нас за поясненями, залучаючи 4-цнт. марку на пересилку. 23-30

Адресуйте: MORRELL MUZYK HOUZE
3413 W. 51st St. D. II-F. Chicago, Ill.

TEL. RECTOR 1068.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

АВГУСТИН СМІТ

327 East 17th Street, New York, N. Y.
(межи 1-ою а 2-ою Ave.)

Переводжує всякі американські справи правні у всїх тутешних кортах.

Виробляє картери для українських Братств і Товариств.

Виробляє аборгчі.

Переводжує всякі справи спадкові, які купно і продажу грунтів, інтабуляції, справи спадкові, сиротські, стягане довгів і т. п.

Старокраєві документи правні легалізує в і к. австрійській конзулят.

Проте вже пора нам зрозуміти закон „Свій до свого", і з всякими справами прошу висьменно чи особисто удаватись тільки до свого адвоката, котрий Вас чесно і совісно обслужить. 6-

Офіс отворений від год. 9 рано до 8 вечер.

З поважанєм
АВГУСТИН СМІТ, адвокат.

35 представлень ДАРОМ 21 камінну ПОЗОЛОЧУВАНУ годинник ТИЛЬКИ за $3.95

МИ ВИСИЛАЄМО ПОЧТОЮ АБО ЕКСПРЕСОМ ДО ОГЛЯНЕНЯ.

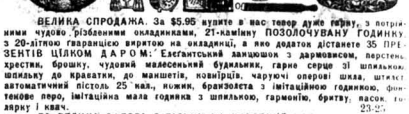

ВЕЛИКА СПРОДАЖА. За $5.95 купите в нас тепер дуже гарну, з потрійними чудово зробленими окладинками, 21-камінну ПОЗОЛОЧУВАНУ ГОДИННИК з 20-літною гваранцією виритою на окладинці, а яко додаток дістанете 35 ПРЕЗЕНТІВ ЦІЛКОМ ДАРОМ: Елеґантський ланцюшок з дармовисом, перстень, брошку, чудовий малесенький будильник, гарне серце зі шпилькою, шпильку до краватки, до машнетів, ковнірців, чарочки оперові шкла, штилет автоматичний пістоль 25 кал., ножик, бритвоплета з імітаційною годинною, фонтенове перо, імітаційна мала годинка з шпилькою, гармонію, бритву, пасок, годинку і квач.

ТА ВЕЛИНА ОФЕРТА С ТИЛЬКИ НА КОРОТКИЙ ЧАС, тому витніть сейчас се оголошенє і зашліть до нас разом з 20 цнт. девозиту (стемпсами або монетою) як запорука купна, а сейчас вишлемо Вам годинку з 35 презентами Коли вже будете мали годинку з презентами в своїй хаті, тоді заплатите решту. Купуючи від нас Ви нічого не платите, позаяк ми направляємо або вимінюємо наші годинки за мові даром. Неждоволяння звертаємо гроші. (З Канади треба висилати гроші на перед); Оглянуте вперед денебудь наші 21-камінні годинки з презенти заки купите. Замовляйте тепер. Адресуйте так:

AMERICAN JEWELRY CO., Dep. 106, St. LOUIS, Mo.

СТРИЖІТЬ САМІ СВОЄ ВОЛОСЄ.

Великий винахід столїтя. Зарощадить час, гроші і видатки на голяра. Конечність, без якої нїхто не може обійтись. Така проста, легко може уживати чоловік. Обстриває Вас за дармо. Зробить ту саму роботу що гребінь. Наша велика вступна ціна $1.25. Пішліть кожинебудь на пробу. Не уживайте ножиць, то дасть Вам лучші наслідки. ВІЛЬНА ОФЕРТА. Тільки на короткий час. Пішліть готівкою $1.25, а ми Вам сейчас вишлемо. Або ми пішлемо Вам С. О. D. на пробу. Єсли не будете задоволені, звертіть на наш кошт. Замовляйте нині. Користайте з нашої низької ціни. 19-28

"No more barber shops for me"

FISHLEIGH CO., Dept. 48. Chicago, Ill.

ЕКСТРА! ВЕЛИКА СПРОДАЖА.

СЕЙ ГАРНИЙ ФОНОҐРАФ ТИЛЬКИ ЗА $3.95

Небувала оферта.

ДОБРА СПОСІБНІСТЬ.

3 рекорди і пачка голок

ДАРОМ

ТИЛЬКИ НА КОРОТКИЙ ЧАС.

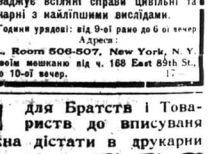

Не чекайте, тільки вложіть в лист 50 цнт. яко депозит (в стемпсах або монетою) і пішліть сейчас до нас, а ми Вам сейчас вишлемо сей гарний фонограф разом з рекордами і з голками, просто до Вашої хати. По отриманю заплатите решту. Се є сильно машина, а грає на ріжнородних рекордах, великих і малих. Оглянте денебудь сей фонограф вперед ніж його купите. Єсли не будете вдоволені, то гроші Вам звернемо. Вишліть замовленє сейчас, нині. Адресуйте так:

HAMMOND SALES CO., Dept. 416. St. Louis, Mo.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

з довголїтною практикою переводжує всїлякі справи цивільні та карні з найліпшими висліддами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6 ої вечер

Адреса:
JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 506-507, New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм машкаю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, і стаців від 7-ої до 10-ої вечер. 17

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ

для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по цїні 7 цнт. штука.

ЧИТАЙТЕ РУСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ПАВЛО КЕЛИЧАВА
МУЗИКАНТ І ДИРИГЕНТ.

Достарчає музики на концерти, представленя, балї, пікніки, походи і весїля. — Дає лекції на всїх інструментах — співочкиї і нутки. — Адреса:

P. KELECHAWA,
138 Morris St., 67 Greene St.,
Jersey City, N. J. 17-

ЧИ ВИ ЄЩЕ ТОГО НЕ ЗНАЄТЕ?

що Ви повинні купувати лікери там, ДЕ ВИ МОЖЕТЕ ЗА МАЛІ ГРОШІ ДІСТАТИ ЯК НАЙЛУЧШІ ТОВАРИ. — Є тільки одно таке місце в Америці, добре знана гуртовна спродажа лікерів БРЕМАН І ОСҐУТ в Пітсбурґу, Па.

Перечитайте уважно слідуючий спис цін:

4-літна біла або червона 5.A.O. житнівка, за гальон $1.75	Коняк, за гальон.....$2.50 до $5.00
5-літна біла або червона 5.A.O. житнівка, за гальон $2.00	Добре біле або червоне столове вино.
7-літна біла або червона 5.A.O. житнівка, за гальон $2.50	за гальон.....від $1.00 в гор.
10-літна біла або червона 5.A.O. житнівка, за гальон $3.00	Солодкий толдай, за гальон.....$2.50 до $4.00
12-літна біла або червона 5.A.O. житнівка, за гальон $3.50	Чорний ром, за гальон.....$2.00 до $4.00
Правдива добра Терпилиця, за гальон.....$2.00 до $5.00	Правдивий ізовець (Боровичка),
Чиста, можна Сливовіца, за гальон.....$2.50 до $5.00	за гальон.....$2.50, $3.00, $3.50, $4.00 і $5.00
Кілець або Ґрушник, за гальон.....$2.50, $3.00, $3.50	Альвоєць, за гальон.....$3.00 і $4.00

Оплачуємо почту від замовень 5-долярових і висше на просторі межи Ню Йорком і Шікаґом.

ГРОШІ ВИСИЛАЙТЕ В РЕДЖІСТРОВАНІМ ЛИСТІ І ПОЧТОВИМ АБО ЕКСПРЕСОВИМ МОНЕТ-ОРДЕРОМ

КУЛЕЧКИ ВІД КІС, ЗАОЩАДИТЕ ГРОШІ, ПОЗАЯК МИ НЕ ЗАТРУДНЮЄМО АҐЕНТІВ.

МОЖЕТЕ ПИСАТИ ДО НАС ПО УКРАЇНСЬКИ.

BREMAN & OSGOOD,
112 FULLERTON STREET, PITTSBURGH, PA.
ЯСНО П. ПАЛЬ, український управитель.

25с— РІК ОСНОВАНЯ 1893.